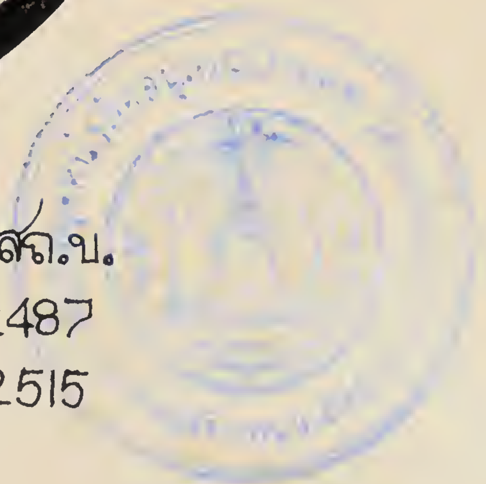
พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ
นาย สมศักดิ์ สงวนหมู่ สถ.บ.
ณ เมรุวัดบางพลัด ถ.จรัลสนิทวงศ์
วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. 2515

[illegible]

นาย สมศักดิ์ สงวนหมู่ ศถ.บ.
ชาตะ 30 มิถุนายน 2487
มตะ 12 สิงหาคม 2515

ประวัติ

สมศักดิ์ สงวนหมู่

ที่เกิด-หมู่ที่ 10 ต. หินปัก อ. บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
เมื่อ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2487
เป็นบุตรคนที่ 5 ของนายบุญมา และนางชื่น สงวนหมู่
มีพี่น้องทั้งสิ้น 8 คน เรียงตามลำดับคือ

1. นายสุเวทย์ สงวนหมู่
2. นางนริศ ปิ่นธานี
3. นางสาวนงเยาว์ สงวนหมู่
4. นางนงลักษณ์ ใจหนักแน่น
5. นายสมศักดิ์ สงวนหมู่
6. นายสมชาย สงวนหมู่
7. นายไพศาล สงวนหมู่
8. เด็กชายเชี่ยวชาญ สงวนหมู่

การศึกษา — ร.ร. บ้านหมี่ปานขาว
— ร.ร. วัดราชาธิวาส
— คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย (2506—2510)

เมื่อจบการศึกษาได้ทำงานกับ อาจารย์ประทีป จันทร์เขตต์

อยู่พักหนึ่ง แล้วจึงได้เข้ารับราชการเป็นสถาปนิกในแผนกแบบแผนการรถไฟแห่งประเทศไทย

สมศักดิ์ป่วยเป็นโรคมะเร็งที่ลำไส้ ได้เข้ารับการผ่าตัดที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อ พ.ศ. 2513 อาการดีสามารถไปทำงานได้เป็นปกติ จนเมื่อประมาณต้นปี 2515 อาการทรุดลงอีกมีอาการของโรคไต ครั้งสุดท้ายได้เข้ารับ-รักษาตัวที่โรงพยาบาลวชิร เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2515 และได้ถึงแก่กรรมลงด้วยอาการสงบ เมื่อเวลา 10.45 น. ของวันเสาร์ที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2515 รวมอายุได้ 27 ปี 1 เดือน 12 วัน ยังความเศร้าสลดแก่ครอบ-ครัว เพื่อนฝูงและผู้ใกล้ชิด

ด้วยผลแห่งกุศลกรรมที่นายสมศักดิ์ สงวนหมู่ ได้บำเพ็ญไว้เมื่อดำรงชีวิตอยู่ รวมทั้งการประกอบพิธีบำเพ็ญกุศลตามวาระที่ญาติมิตรได้บำเพ็ญอุทิศไปให้ จงเป็นพล-วปัจจัยเกื้อกูลและส่งผลให้วิญญาณของนายสมศักดิ์ สงวน-หมู่ ประสบความสงบในสัมปรายภพนั้นด้วยเทอญ.

อาลัยสมศักดิ์

เมื่อเช้านี้ ดิฉันต้องตกใจและเศร้าใจอย่างที่สุด เมื่อได้ทราบข่าวจากบุญสุข สังข์รัศมี ว่าสมศักดิ์ สงวนหมู่ ถึงแก่กรรมเสียแล้ว ทั้ง ๆ ที่ทราบอยู่ก่อนแล้ว ว่าสมศักดิ์เจ็บหนัก แต่ก็นึกหวังอยู่เสมอว่า อาจจะเกิดปาฏิหารย์ สมศักดิ์อาจจะหายวันหายคืน สมศักดิ์ยังหนุ่มแน่น สมศักดิ์เพิ่งเริ่มชีวิตทำงานได้ไม่กี่ปี ข้อสำคัญ สมศักดิ์เป็นแรงสำคัญของครอบครัว และยังต้องส่งเสียน้องเล่าเรียนต่อไปอีกนี่นา

สมศักดิ์เป็นนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์รุ่นแรก โดยเป็นผู้รับทุนบริษัทเสริมสุข จำกัด เริ่มรับทุนตั้งแต่ปีการศึกษา 2506 ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมศักดิ์ ได้ตั้งใจเล่าเรียน เป็นที่ภาคภูมิใจของผู้ให้ทุนการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ตัวดิฉันเอง ในฐานะผู้ช่วยเลขานุการ กรรมการ บริหาร มูลนิธิ ช่วยนักเรียน ที่ ขาดแคลน ฯ และต่อมาในฐานะเลขานุการกรรมการบริหาร ฯ ต้องรับตำแหน่งเลขา นุการ กรรม การ บริ หาร ทุน การ ศึกษา ของมูลนิธิ ฯ มีหน้าที่พบปะนักเรียนทุนทุกเดือน ทำให้รู้จัก

คุ้นเคยสนิทสนมกับนักเรียนทุนทุกคน เปรียบเสมือนน้อง หรือลูกหลาน ด้วยเหตุนี้ ดิฉันจึงรู้จักสมศักดิ์เป็นอย่างดี เมื่อสมศักดิ์สำเร็จการศึกษา ได้รับพระราชทานปริญญา เข้ารับราชการในการรถไฟแห่งประเทศไทยแล้ว สมศักดิ์ก็ยังคงไปพบดิฉันเสมอ ๆ และดิฉันยังเคยเตือนบ่อย ๆ ว่า อย่าคร่ำเคร่งต่องานมากนักเดี๋ยวจะไม่สบาย

สมศักดิ์ เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวทีเป็นเลิศ เขามีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ องค์อุปถัมภิกาของมูลนิธิ ฯ ล้นเกล้าฯ มีความสำนึกในพระคุณของบริษัทเสริมสุข จำกัด และมูลนิธิ ฯ ซึ่งได้ช่วยให้เขาสามารถสำเร็จการศึกษา มีอาชีพมีรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ ทั้ง ๆ ที่เขายังต้องส่งเสียน้องเรียนหนังสือ เขาก็ยังมีความประสงค์อย่างแรงกล้าที่จะสนองพระเดชพระคุณ สมเด็จองค์อุปถัมภิกาของมูลนิธิ และตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณ ด้วยการหาทางช่วยเหลือนิสิตนักศึกษารุ่นน้อง ที่อยู่ในฐานะขาดแคลนอย่างเขา ได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง โดยได้รับการศึกษาขั้นอุดมอย่างเช่นตัวเขาบ้าง ในที่สุด ด้วยความพร้อมใจของเพื่อน ๆ นักเรียนทุนมูลนิธิ ฯ ร่วมรุ่นกับเขา รุ่นที่ ๑

และรุ่นที่ ๒ เช่น ประทวน กลิ่นจำปา เพลิน อายุการ ผุสดี ศรีแสงทอง นิพนธ์ วิสารทานนท์ เป็นต้น ก็ได้รวมกลุ่มนักเรียนเก่า ม.น.ข. มีสมศักดิ์ เป็นประธานกลุ่ม ประทวน กลิ่นจำปา เป็นรองประธานและเพลิน อายุการ เป็นเหรัญญิก ช่วยกันร่างระเบียบการให้บรรดานักเรียนเก่า ม.น.ข. ร่วมกันบริจาคเงินตั้งเป็นทุนการศึกษา สำหรับนักเรียนที่เรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้ได้ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยในประเทศ จนจบขั้นปริญญาตรี โดยมอบให้มูลนิธิฯ เป็นผู้บริหารทุน ตั้งทุนชื่อการศึกษานี้ว่า "ทุนนักเรียนเก่า ม.น.ข." และเริ่มให้ทุนตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๒ ติดต่อมาทุนปีจนถึงปัจจุบัน ในปีการศึกษา ๒๕๑๓ ได้เพิ่มจำนวนทุน "นักเรียนเก่า ม.น.ข." เป็นปีละ ๒ ทุน มูลค่าทุนละ ๓,๐๐๐ บาทต่อปี ในปีการศึกษา ๒๕๑๕ ได้เพิ่มขึ้นอีก ๑ ทุน รวมเป็น ๓ ทุน

การที่บรรดานักเรียนเก่า ม.น.ข. ได้ร่วมกันบริจาคเงินตั้งทุนการศึกษาเช่นนี้ คณะกรรมการของมูลนิธิฯ และบรรดาผู้ให้ทุนการศึกษา อาทิ บริษัทเสริมสุข จำกัด มูลนิธิเลิด—สิน มีความชื่นชมยินดีอย่างที่สุด แม้แต่บุคคลภายนอก เมื่อทราบข่าว ก็พลอยชื่นชอบในการกระทำความดีนี้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายแถม

ชอบผึก ถึงกับขอบริจาคเงิน ๑๐,๐๐๐ บาทสมทบทุนนักเรียนเก่า ม.น.ข. โดยให้เก็บดอกผลใช้ร่วมเป็นทุนการศึกษาตลอดไปด้วย

ไม่เป็นที่ น่าสงสัยเลย ที่ต้อง เป็นเพราะ ความสามารถของสมศักดิ์แน่ ๆ ที่บรรดานักเรียนเก่า ม.น.ข. รวมติดกันและ สามารถ เพิ่ม จำ นวน ทุน การศึกษา ขึ้น ได้ เรื่อย เช่นนี้ ขณะนี้ มีนักเรียนทุน ม.น.ข. สำเร็จการศึกษาไปแล้วเกือบ ๗๐ คน สมศักดิ์ ยอมเสียสละเวลาเสียสละแรงงานตลอนจนทรัพย์ส่วนตัว เขียนจนหมาย ถึงนักเรียนเก่า ม.น.ข. เท่าที่ทราบตำบลที่อยู่ เป็นรายตัวทุกคน เขาเขียนแจ้งข่าวคราวต่าง ๆ เท่าที่เขาทราบมา และขอให้ทุกคนช่วยส่งข่าวไปให้ทราบด้วย แล้วใครเล่า ที่ได้รับการติดต่ออย่างเป็นกันเองเช่นนี้แล้ว จะเพิกเฉยเสียได้ ทุกปี ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม สมศักดิ์เป็นต้องชักชวนบรรดานักเรียนทุน ม.น.ข. ทั้งหลาย ทั้งเก่าและใหม่ ไปคำนับอำนวยพรท่านนายก ฯ ท่านอุปนายก ของมูลนิธิ ฯ และท่านกรรมการผู้จัดการบริษัทเสริมสุข จำกัด และสิ่งที่สำคัญที่สุด ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ สมศักดิ์ก็เป็นตัวตั้งตัวตี ในการชักชวนนักเรียนทุน ม.น.ข. ไปบริจาคโลหิตที่สภากาชาด-

ไทย เพื่อน้อมเกล้าถวายเป็นพระราชกุศล ซึ่งต่อมา วีรศักดิ์ ฮุนเมฆาเวทย์ ได้รับช่วงดำเนินการเป็นบางปี เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม นี้เอง มีนักเรียนทุนปัจจุบันหลายคน ถามดิฉันว่า ปีนี้ไม่มีการไปบริจาคโลหิตอีกหรือ ดิฉันเองก็ได้แต่ตอบเขาไปว่า ปีนี้คงจะงดละมัง เพราะสมศักดิ์กำลังป่วยนัก

ตลอดเวลา ๑๐ ปีที่ได้รู้จักสมศักดิ์ ไม่เคยเห็นสมศักดิ์ประพฤติเหลวไหล สมศักดิ์ทำแต่ความดี เป็นที่รักและนับถือเพื่อน ๆ ร่วมรุ่น และรุ่นน้องทุกคน ถึงแม้ว่าจะทราบดีว่าความตายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ทุกคนต้องตายด้วยกันทั้งนั้น แต่ก็อดอาลัยคิดถึง เสียดายสมศักดิ์ไม่ได้ ที่แสนเศร้าก็คือ สมศักดิ์เป็นนักเรียนเก่า ม.น.ข. คนแรกที่จากเราไป

สมศักดิ์จากพวกเราไปแล้ว แต่คุณความดีของสมศักดิ์จะคงอยู่ในความทรงจำของพวกเราทุกคนที่รู้จักสมศักดิ์ตลอดไป ก่อนที่จะล้มเจ็บหนักครั้งสุดท้าย สมศักดิ์กำลังพยายามหาทางขออนุญาตตั้งสมาคมนักเรียนเก่า ม. น. ข. เพื่อจะให้บรรดานักเรียนเก่า ม. น. ข. ได้มีโอกาสบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมมากยิ่งขึ้น กว้างขวางยิ่งขึ้น สิ้นสมศักดิ์ไปแล้ว เชื่อว่าเพื่อน ๆ ของสมศักดิ์ คงจะช่วยกันดำเนิน

งานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตลอดไป อย่างน้อยเพื่อให้วิญญาณของสมศักดิ์ได้รับรู้และมีความสบายใจได้ว่า งานที่เขาได้เริ่มไว้ และเหน็ดเหนื่อยมามาก มิได้ล้มเหลวเมื่อสิ้นเขา นอกจากนั้น ยังจะได้เป็นอนุสรณ์แด่สมศักดิ์สืบไปด้วย

ดิฉันขอตั้งจิตอธิษฐาน ขอให้ผลแห่งความกตัญญูกตเวทิตา ตลอดจนการกระทำดีทั้งปวง ที่สมศักดิ์ได้ปฏิบัติตลอดชั่วชีวิตมานี้ จงเป็นกุศลกรรมนำส่งสมศักดิ์ไปสู่สุขคติในสัมปรายภพ.

สายสิงห์ ศิริบุตร
(ม ร.ว. สายสิงห์ ศิริบุตร)

๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๕
มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพรรบรมราชินูปถัมภ์

ระยะเวลา ๓ ปีที่ได้รู้จักและคุ้นเคยกับสมศักดิ์มานับเป็นเวลาที่สั้นเหลือเกิน แต่ความรู้สึกรักใคร่ผูกพันเหมือนบุคคลในครอบครัว ทำให้เสมือนหนึ่งรู้จักกันมาช้านานแล้ว สมศักดิ์เป็นคนที่มีนิสสัยละเอียดอ่อน ทำอะไรด้วยความตั้งใจ ช่วยเหลือเป็นอย่างดี รับผิดชอบและไม่ทอดทิ้ง ทั้ง ๆ ที่ร่างกาย มีพยาธิเบียดเบียนอยู่ตลอดเวลา

บ้านที่อยู่ ขณะนี้ นอกจาก จะสำเร็จ ลงด้วย สมอง และฝีมือของสมศักดิ์แล้ว ยังด้วยน้ำใจ ของสมศักดิ์ อีกด้วย ใครได้เห็นก็ชื่นชอบ และเป็นผลงานที่สมศักดิ์รักและภูมิใจมากด้วย สมศักดิ์จากไปในขณะที่ชีวิตกำลังจะก้าวหน้า และด้วยความอาลัยรักของเพื่อนทุกคน สำหรับเราทั้งสอง สมศักดิ์ยังคงอยู่ด้วยเสมอ ทุก ๆ ตารางเมตรในบ้านมีบรรยากาศที่มีสมศักดิ์อยู่ด้วยตลอดเวลา และคงจะเป็นเช่นนี้อยู่ตลอดไป

กรรมดีที่สมศักดิ์ได้ทำไว้ ขอจงดลบันดาลให้สมศักดิ์ไปสู่สุคติในสัมปรายภพเทอญ.

พลเรือตรี บัณฑิต–ชนินทร สุวงศ์

๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๕

แด่สมศักดิ์ สงวนหมู่ มิตรสนิท

เช้าวันที่ 15 สิงหาคม 2515 คุณสุเวทย์ พี่ชายของสมศักดิ์ ได้มาแจ้งข่าวการจากไปของสมศักดิ์แต่เมื่อวันเสาร์ที่ 12 สิงหาคม 2515 ด้วยความสงบ แม้จะได้เตรียมใจและตระหนักว่าเทควิทยาในด้านการแพทย์ปัจจุบันยังไม่สามารถจะสรรหาโอสถบำบัด และบำบัดอื่นใดสามารถเอาชนะโรคภัยนี้ได้โดยเด็ดขาดก็ตาม เพื่อนๆ ก็ได้ให้การเยี่ยมเยียนอย่างใกล้ชิด และในบางครั้งด้วยการช่วยให้โลหิต พร้อมกับความหวังว่า สมศักดิ์อาจจะเอาชนะได้ในที่สุด แม้เส้นชัยนั้นดูจะอยู่สุดเอื้อม ข่าวการจากไปของสมศักดิ์ในครั้งนี้กระทบกระเทือนจิตใจพวกเราทุกคน

สมศักดิ์ได้เข้าร่วมทำงานกับพวกเรา แต่วันที่ 8 มิถุนายน 2511 ด้วยผ่านการสอบคัดเลือกที่มีคะแนนดีเด่นที่สุดในกลุ่ม หกปีเศษที่ได้ร่วมงานกันมา สมศักดิ์ได้แสดงให้เห็นถึงธาตุแท้ของสมศักดิ์ แม้รูปร่างเล็ก พูดน้อย แต่จิตใจกว้างขวาง แข็งแกร่ง มุมานะ มีความรับผิดชอบในตนเองและหน้าที่ คุณสมบัติเช่นดังกล่าวนับว่าเป็นตัวอย่างของเด็กหนุ่มที่มีอนาคตไกล ในสาขาวิชาชีพเดียวกัน ระบบการร่วมประสานงานกันทั้งในด้านความคิดเห็นและการ

ดำเนินงานร่วมกัน แม้เป็นสิ่งใหม่ของสมศักดิ์ แต่ก็ได้ปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพได้ในระยะสั้น การพูดน้อยของสมศักดิ์มิได้หมายถึงการหยุดยั้งใน ด้านการ แสดง ความคิดเห็นและเหตุผลความใจกว้างของสมศักดิ์ จะยอมรับเหตุและผลอื่น ๆ ที่เหนือกว่ามาปรับปรุง เสริม สร้างให้ ตรงกับจุดประสงค์ คุณสมบัติของสมศักดิ์ดัง กล่าวได้ เพิ่มพูนศรัทธาในตนเองขึ้นตามลำดับ ผลงานของสมศักดิ์จึงจัดได้ว่า อยู่ในกลุ่มก้าว หน้าบน พื้นฐาน ด้านเทค นิควิทยาที่เหมาะสมัย

สุขภาพของสมศักดิ์ ได้ทรุดโทรมลงเป็นอย่างมากเมื่อโรคภัยเข้าเบียดเบียน แต่ปี พ.ศ. 2513 ความแข็งแกร่งของสมศักดิ์ไม่ทำให้ละความรับผิดชอบในหน้าที่ แม้ในบางครั้งต้องนอนพักในระหว่างการทำงาน และจะปฏิเสธทุกครั้งที่ให้พักผ่อน สมศักดิ์จะหยุดงานเมื่อตนเองไม่สามารถจะมาได้จริงเท่านั้น ในวันหยุดมักจะพบศักดิ์เสมอในที่ทำการ และได้รับการชี้แจงว่า มีความห่วงใยงานที่คั่งค้าง หรือเกิดความดาลใจใน บางประ การที่ไม่อาจ เก็บนิ่งไว้ได้ต่อ

สมศักดิ์ ไม่เคยหมดหวังในการต่อสู้ชิงชัย เพื่อเอาชนะโรคภัย ให้ความหวังกับเพื่อน ๆ ที่ไปเยี่ยมเยียนทุกครั้ง แม้ก่อนหน้าวาระสุดท้ายของสมศักดิ์

สมศักดิ์จากไปแล้วด้วยความสงบ ถ้าพูดตามคติทางพุทธศาสนาแล้ว จุดหมายปลายทางที่เป็นอุดมการณ์ของชาวพุทธ ก็ควรจะเป็นการสิ้นสุดเพียงเท่านี้ หยุดหมุนเวียนตามกฎแห่งกรรม อยู่ในสภาพที่ว่างเปล่า ปราศจากร่าง ปราศจากจิต ไร้วิญญาณและแหล่งสถิตโดยสิ้นเชิง

บัดนี้ จิตใจของสมศักดิ์เป็นอิสสระแล้วขอจบสิ้นกฎแห่งกรรมเพียงเท่านี้

นายอภัย ผะเดิมชิต
ที่ทำการโครงการสถานีกรุงเทพ
การรถไฟฯ
18 สิงหาคม 2515

แด่น้อง

วันนั้นวันที่เท่าไรแล้วจำไม่ได้ แต่เป็นตอนเย็น น้องสมศักดิ์ ฯ ได้บอกว่า ต่อมน้ำเหลืองบวม พี่เองก็ได้แนะนำน้องให้รีบไปปรึกษาแพทย์ด่วน แต่ใจตัวเองนั้นได้ครุ่นคิดอยู่ตลอดเวลา เราจะทำประการใดดี เพราะโรคชนิดนี้ทางแพทย์แผนปัจจุบันยังไม่มีตัวยาอะไรที่จะมาบำบัดให้หายได้ พี่เองก็ได้ปรึกษาคนนั้นคนนี้ ถึงแม้ว่าความหวังของพี่จะหริบหรี่ พี่เองก็ไม่ละความพยายามเพื่อหวังจะได้ให้น้องหายจากโรคร้าย ใครว่าหมอยาที่ไหนดี ถึงจะไกลแสนไกล พี่เองก็ได้ดั้นด้นไป เพื่อให้ยามารักษาให้หายจากโรคได้ แต่แล้วความตายก็ไม่เคยปราณีใคร

วันนั้นวันที่ 12 ส.ค. 15 พี่เองเพิ่งกลับจากไปเอายามาจากต่างจังหวัด เพื่อหวังจะได้รักษาน้อง แต่พอย่างเข้าเขตต์โรงพยาบาล ใจของพี่วาบหวิว ขาอ่อนทันที เมื่อแลเห็นเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล เข็นที่บรรจุศพ และเห็นคุณพ่อและน้องเดินตามหลัง จะเป็นอื่นไปไม่ได้นอกจากน้องของพี่ แต่ใจพี่เองก็ยังคิดว่าน้องคงยังไม่ได้จากพี่ไปจนกระทั่งเปิดดูศพ แล้วใจพี่เองก็ยังคิดอยู่ว่าน้องคงจะฟื้นกลับมาอีก แต่แล้วอนิจจาน้องได้จากพี่ไปจริง ๆ

วันที่ 12 ส.ค. 15 เป็นวันที่พี่ได้รับความโศรกเศร้า สะเทือนใจมากที่สุดจนคิดอะไรไม่ออก ต่อไปนี้พี่ก็จะไม่ได้พูดได้คุยกับน้องอีกต่อไปแล้ว พี่ได้สูญเสียน้องไปชนิดที่ไม่ได้ทันเห็นใจน้อง แล้วใครเล่าจะเป็นที่ปรึกษาของพี่ ในยามที่คับขัน ใครเล่าจะเป็นผู้คุ้มครองน้อง ๆ ในยามพี่ไม่อยู่ แล้วใครเล่าจะเป็นผู้แนะนำน้อง ๆ ให้ประกอบแต่ความดี

สังขารเป็นของไม่เที่ยง ตามคำพระท่านสอนไว้ พี่เองก็ได้นึกถึงอยู่ทุกวัน ว่าวันหนึ่งเราจะต้องจากของรักของชอบทุกอย่างไป แต่พี่เองไม่ใช่พระอรหันต์ เมื่อน้องได้จากพี่ไป ก็มีแต่ความโศกเศร้าและน้ำตาเท่านั้น พี่ก็ได้ภาวนาว่า ด้วยความดี มีใจเมตตา และกุศลที่น้องได้สร้างสมบารมีมา ก็ขอให้เป็นแสงสว่างนำทางให้วิญญาณของน้องจงไปสู่ที่สว่างด้วยเถิด และพี่เองก็ขอให้อำนาจแห่งคุณพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้าจงได้เป็นประทีปอันสว่างไสวนำดวงวิญญาณของน้องไปสู่สรวงสวรรค์ด้วยเถิด. หากชาติหน้ามีจริง ก็ขอให้น้องได้เกิดมาร่วมพี่ร่วมน้องกันอีก และขอให้มีชีวิตยาวนาน อย่าให้ได้เหมือนชาตินี้เลย ชาตินี้พี่จะทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้น้อง ขอให้น้องอย่าได้เป็นห่วงอะไรเลย

จากพี่

"เฝ้าพยาบาลอยู่ตลอดเวลาที่น้องป่วยด้วยความหวังที่จะได้อยู่ร่วมกันนานกว่านี้ แต่น้องก็จากพี่ไปจนได้ ถ้าหากชาติหน้ามีจริงขอให้น้องได้เกิดมาร่วมกับพี่อีก พี่คิดอยู่ตลอดเวลาว่าน้องยังอยู่กับพี่ และยังให้พี่ได้พยาบาลอยู่ตลอดเวลา แต่น้องอย่าได้เป็นห่วงพี่เลยขอให้ความดีทั้งหลายที่น้องได้ทำไว้จงเป็นสายใยนำน้องไปสู่แต่ในทางที่ดีเถิดอย่าได้เป็นห่วงอะไรเลย

จากพี่

พระคุณ ของพี่

แด่พี่ ที่ผมเคารพรัก

เราเกิดมาเป็นพี่น้องกัน สมัยเด็กพี่และผมทุกข์ยากลำบากมาด้วยกันในท้องทุ่งนา ผมยังจำได้ดี วันนั้นเราไปเลี้ยงควายด้วยกัน พี่เกิดปวดท้อง ขึ้นมา และปวดมาก ตอนนั้นผมยังเด็กมากไม่รู้จะช่วยพี่ยังไง บังเอิญวันนั้น ผมขโมยยาหม่องของคุณแม่ไปด้วยอยากจะเอายาหม่องทาท้องให้พี่ ก็กลัวพี่จะรู้ว่าผมขะโมยยาหม่องคุณ-แม่มา เพราะคุณแม่เคยสั่งนักสั่งหนา ว่าอย่าขะโมยของใช้ในบ้านไปเที่ยววิ่งเล่น เดี๋ยวจะหล่นหาย เห็นพี่ครางเพราะปวดหนัก ใจผมแป้ว ยอมโดนตี จึงเอาหม่องทา-ท้องให้ จึงค่อยทุเลา พี่เรียนมัธยมศึกษาที่อำเภอ ผมต้องเฝ้าบ้าน พ่อแม่ออกไปทำงาน อยู่บ้านคนเดียวผมก็เหงา พอพี่กลับมาผมก็ดีใจ เราคนจนพี่ไปโรงเรียนข้าวกลางวัน พี่ไม่มีเงินจะซื้อทาน ต้องกลับมาทานที่บ้านตอนเย็น พี่คงจำได้ซินะ ตอนวันหยุดผมเคยตามพี่ไปทอดแห หาปลาตามท้องทุ่ง ไปงมหอย เอามาทานกัน

เพราะพระคุณของพ่อแม่ใหญ่หลวง แม้จะยากจนก็ส่งพี่เข้ามาเรียนกรุงเทพฯ พอพี่เข้าเรียนจุฬาฯ บุญของ

พี่ค้ำชู พี่ได้ทุนของมูลนิธิช่วยเหลือ นักเรียนขาดแคลน แม้เงินจำนวนน้อย กระนั้น เมื่อผมจบมัธยมศึกษาตอนต้น พี่ยังรับผมมาเรียนต่อ มัธยมศึกษาปลายในกรุงเทพฯ โดยเจียดเงินทุนของพี่จำนวนน้อยนั้น ให้ผมใช้ ผมเข้าเรียนต่อในจุฬาฯ ได้ ก็พอดีพี่จบ พี่ต้องหางานพิเศษทำ ในเวลากลางคืน ดึกดื่น เพื่อหาเงินมาส่งผมและน้องๆ ได้เรียน พี่ตรากตรำทำงานมาก ทำให้ล้มเจ็บลงจนถึงกับต้องผ่าตัด เมื่อ 2 ปีที่แล้ว มาจนกระทั่งปีนี้ผมสำเร็จการศึกษา พี่ก็ล้มเจ็บอีก เจ็บคราวนี้ หนักกว่าทุกคราว พี่ต้องนอนทรมาน อยู่หลายเดือน จึงได้เข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาล-วชิระ ผมนอนเฝ้าพี่ทุกคืน คืนก่อนที่พี่จะจากผมไป ผมเอารูปที่ถ่ายรับปริญญาของผมให้พี่ดู รุ่งเช้าพี่ก็จากผมไปคล้ายกับว่าพี่ได้เห็นผลงานของพี่แล้ว พระคุณของพี่นี้ใหญ่หลวงนัก ยังไม่ทันที่ผมจะได้ทดแทนพระคุณ พี่ก็มาด่วนจากผมไป พี่จากไปอย่างสงบจนผมคิดว่าพี่นอนหลับ พี่ไม่ล่ำลาผมบ้างเลย ไปดีเถอะครับพี่ อย่าห่วงข้างหลังเลย บุญ-กุศลที่พี่เคยสร้างไว้มากมายคงจะนำพี่ไปสู่สุคติ ถ้าชาติหน้ามีจริงผมขอตั้งสัตย์อธิษฐาน ขอเกิดร่วมเป็นพี่น้องกับพี่ทุกชาติไป

เคารพรักพี่ อย่างสูง

จากน้อง

แด่ สมศักดิ์เพื่อนรักที่จากเราไป

ถึงแม้ความตายจะเป็นกฎธรรมชาติที่ทุกคนไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพียงแต่ช้าหรือเร็วเท่านั้น แต่ปุถุชนธรรมดาอย่างเราก็ไม่อาจห้ามความเศร้าโศกเสียใจได้ เวลาที่สมศักดิ์มีทุกข์ต้องทรมาน ต่อสู้กับโรคร้ายไข้เจ็บ เพื่อน ๆ ก็มีแต่น้ำใจความเป็นห่วง คอยถามข่าวคราว ภาวนาขอให้หายเป็นปกติ ความทุกข์สุข สนุกสนานสมัยเรียนจุฬาฯ เป็นสิ่งที่ยังฝังอยู่ในความทรงจำของทุกคน ชั่วกาลนาน และสุดท้ายนี้ พวกเราหวังว่าผลบุญที่สมศักดิ์ได้กระทำไว้ย่อมส่งผลให้สมศักดิ์ ไปสู่สุคติ มีแต่ความสงบ ความสุข กรรมดีที่เราได้กระทำร่วมกันไว้ คงส่งให้เราได้เป็นเพื่อนกันอีกในชาติหน้า

จากเพื่อนสถาปัตย์ รุ่น 06

ศักดิ์เพื่อนรัก

ในที่สุด "เขา" ก็เอาตัวเพื่อนไปจากพวกเราจนได้ ทั้ง ๆ ที่พวกเราก็รู้อยู่ว่าไม่มีใครจะหนีความตายไปได้พ้น แต่ก็นึกไม่นึกว่า "เขา" จะเอาตัวเพื่อนไปในระยะเวลาที่รวดเร็วเช่นนี้ ถึงแม้เวลาที่เรารู้จักกันที่ ร.ร. จะเพียง ๒ ปีเท่านั้น แต่เราก็เป็นเพื่อนรักกันตลอดมา เพื่อนเคยเป็นที่หวังของครู อาจารย์ และโรงเรียนสมัยที่เรียน และยังเป็นที่พึ่งของเพื่อนทุก ๆ คน เมื่อเราต่างแยกย้ายกันทำงานแล้ว เพื่อนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนทุก ๆ คนที่ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อนไม่เคยปฏิเสธหรือบ่ายเบี่ยงต่อคำขอร้องของใครเลย ความดีของเพื่อนจะฝังอยู่ในจิตใจของพวกเราทุกคน ดังกวีนิพนธ์ว่า

พฤษภกาสร อีกกุญชรอันปลดปลง
โททนต์เสน่งคง สำคัญหมายในกายมี
นรชาติที่วางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา

ลาก่อนเพื่อนรัก จงนอนหลับให้สบายเถิด ถ้าชาติหน้ามีจริง ขอให้เราได้เกิดมาเป็นเพื่อนรักกันอีกเหมือนในชาตินี้ farewell my best friend.

ชอบวิทย์ ลับไพรี

ในนามเพื่อน ๆ เตรียมวัดราชาธิวาส รุ่น ๒๕๐๕

๑๕ สค. ๑๕

น้ำใจเพื่อนศักดิ์ – เราจะไม่มีเขาอีกแล้ว

ค่ำวันเสาร์ ข้าพเจ้ากลับมาจากการรับออกแบบจัดสวนที่บ้านซอยอารีย์สัมพันธ์ คุณพ่อบอกกับข้าพเจ้าว่าเพื่อนแกที่ป่วยอยู่ ร.พ.วชิระ เสียแล้ว น้องชายเขาโทรศัพท์มาบอกหลัง จากแก ออกจาก บ้านได้ ประเดี๋ยว เดียว เท่านั้น ข้าพเจ้า ตกใจทำ อะไรไม่ถูก แม้ คุณพ่อ จะถาม ต่อเรื่องรายละเอียดในการที่ทำให้ศักดิ์ต้องเสียชีวิต ข้าพเจ้าก็ตอบท่านไม่ได้ ศักดิ์เป็น เพื่อนที่ เรียนมา ด้วยกัน ตั้งแต่ชั้นเตรียมอุดม แม้จะสอบเข้ามหาวิทยาลัย เราก็ยังเข้ามาอยู่คณะเดียวกัน ศักดิ์เป็นคนถ่อมตัวเองเป็นที่สุด มีความขยันทำงานและมุมานะเพิ่มความสำเร็จอย่างแรงกล้า ทางด้านเพื่อนฝูงที่ต้องการความช่วย เหลือถ้าศักดิ์ ทราบจะช่วยด้วยความเต็มใจอย่างยิ่ง ศักดิ์เป็นผู้ที่รู้จักสิ่งผิดชอบชั่วดีตลอดจนศึกษาและปฏิบัติตามโดยไม่บกพร่อง ในบางโอกาสที่เพื่อนทำสิ่งใดไม่ถูกต้อง ศักดิ์จะทำหน้าที่ตักเตือนตัวเราให้รู้จักหนทางที่ควรเสมอ

แต่ยังไม่ ทันได้ สัมผัสกับค่า ของ ความดี ที่เพียรปฏิบัติ เขาก็มาจากไปเสียก่อนแม้เกิดแก่เจ็บ

ตาย เป็นกฎธรรมดาของมนุษย์ แต่เขาก็ยังไม่ถึงเวลาอันควร

ทุกคนย่อมทราบดีอยู่แก่ใจ แต่เมื่อความจากเกิดขึ้น ก็ยากที่จะหักใจได้ง่ายๆ เรามีมาในคณะสถาปัตยกรรมเพียงสองคนเท่านั้น

แต่นี้ต่อไป เราจะไม่มีศักดิ์คนนี้อีกแล้ว

ในวันรดน้ำศพ แม้ใบหน้าศักดิ์จะซีดขาวเหมือนคนนอนหลับหน้าปราศจากความกังวล เขาสุขสบายดีแล้วไปอย่างสงบ ไม่ทรมานไปยังที่สุขแสนสุข ซึ่งอยู่ ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่งซึ่งยังไม่มีใครไปถึงและรู้เห็นชัด เขาไปรอเรา ณ ที่แห่งนั้นแล้ว

ในชาตินี้ สมศักดิ์มิได้ประกอบกรรมชั่ว ที่ทำให้ผู้ใดต้องเดือดร้อน ชาติหน้าถ้ามีจริง กรรมดีในชาตินี้อันยังผลดีให้แก่สมศักดิ์ ขอวิญญาณจงไปสู่ที่ดีที่ชอบเถิดเพื่อน

สุชาติ จันทร์น้อย

16 ส.ค. 15

เราพบกันในรั้วสีชมพูนั่นแหละ สมศักดิ์เป็นเด็กบ้านกล้วย สระบุรีแรกพบกันไม่มีอะไรพิเศษนอกเหนือไปจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน เนื่องจากเขาเป็นคนที่ค่อนข้างจะเงียบขรึม จริงจังต่อชีวิต ทำงานหนักสุขุมและอดทนการใช้ชีวิตร่วมกันในมหาวิทยาลัย ในชั้นเดียวกันนานเข้าความเข้าใจกันก็มีมากขึ้น และเนื่องจากความมีน้ำใจของเขาทำให้เปลี่ยนจากความเป็น เพื่อนร่วมชั้นเรียน มาเป็นเพื่อนสนิท มีความคุ้นเคยกันมากขึ้นจนในตอนหลังนี้สมศักดิ์มักจะช่วยเหลือข้าพเจ้าอยู่เสมอ เขาเคยลงวิ่งเป็นเพื่อนทั้งๆที่สุขภาพไม่อำนวยให้ เขามีโรคปวดท้องเป็นโรคประจำตัวมาก่อน และได้รับความทรมานจากโรคนี้บ่อยครั้ง แต่เนื่องจากความอดทนทำอะไรทำจริงทำให้เขามักทำอะไรได้ดีผิดความคาดหมายได้อยู่เสมอ เขาไม่เคยยอมแพ้ และไม่เคยยอมให้มันมาเป็นอุปสรรคขัดขวางได้ และครั้งหนึ่งที่ข้าพเจ้ายังนึกภาพ และ หลาย ๆ อิริยาบท ของเอาได้ เหมือนกับผ่านไปเมื่อวันวานก็ตอนที่ความคะนองพาพวกเราไปถึงเขาใหญ่ด้วยจักรยานทั้ง ๆ ที่ หลาย ๆ คนคิดว่าคงเป็นไปไม่ได้ และบ้าบิ่นเกินไปที่จะทำสิ่งเหล่านั้น จากความคิดฝันกลายเป็น ความอยาก เอาชนะความคิด เหล่านั้น ในที่สุดเราสมศักดิ์เป็นตัวตั้งตัวตี สุนทร(แย้ม) และข้าพเจ้าเป็นผู้

สนับสนุนตกลงใจและเริ่ม ทำให้ ความคิด ฝันเป็น ความจริง เราเริ่มออกเดินทางจากสถานีขนส่งสายเหนือ จักรยานทั้งสามคันมีสัมภาระพะรุงพะรัง ในนั้นมีทุกอย่างที่จำเป็นตั้งแต่เสบียงจนถึงเครื่องนอน ตอนแรก ๆ ก็สนุกสนานดี แต่ไม่นานนักความเมื่อยขบ เพราะความไม่เคยชินกับ "เสือหมอบ" ทำให้เราปวดเมื่อยไปแทบทั้งตัว แต่เมื่อทุกคนไม่ปริปากบ่น ข้าพเจ้าก็ต้องอดทนไม่บ่น เพราะถึงอย่างไรก็เริ่มต้นมาแล้ว ควรจะสานต่อไปจนถึงเป้าหมาย วันแห่งความทรมานผ่านไปเมื่อเราถึงปากช่องเมื่อตอน 2 ทุ่มของวันนั้น ไปถึงที่นั่นหลังจากหาที่พักแรมแล้วสิ่งแรกที่ทุกคนปรารถนาคือน้ำมันนวดแก้เมื่อยขบ กินข้าวเย็นเสร็จกลับที่พักผลัดกันทา ถู นวด หลังจากนั้นสิ่งเดียวที่ทำได้คือนอนหลับเป็นตาย ทั้ง ๆ ที่ข้างนอกมีเสียงของผู้หญิงหากินนับสิบ เช้าหลังจากหลับเต็มอิ่ม ความปวดเมื่อยค่อยทุเลาเพราะได้พักผ่อน เราก็เริ่มเดินทางอีกครั้งหลังจากที่จัดการกับอาหารเช้า และหาเสบียงบางอย่างที่จำเป็นเพิ่มเติม เดินทางจาก ปากช่อง สู่ถนนธนรัชต์ ทิวทัศน์ สองข้าง ทางที่สวย แปลก ตา จน บรร ยายไม่ ถูก เหมือน อยู่ใน แดน ของเทพนิยาย บวกกับความเคยชินกับเจ้าเสือหมอบที่ยืมเพื่อนมาทำให้การเดินทางช่วงนี้มีชีวิตชีวา หลายครั้งที่เราหยุด

ถ่ายรูปเพราะทิวทัศน์สวย สวยเสียจนอยากเก็บไว้รำลึกถึงอีกหลาย ๆ หน บางครั้งที่ผ่านต้นสีเสียดมีลูกหล่นเต็มบนถนนเราต้องหยุดเก็บลูกสีเสียดตุนไว้กินเล่นเพลิน ๆ ขึ้นเขากี่ลูกไม่รู้ ลงหุบหลายหุบ ผ่านเนินนับสิบ ๆ เนินบางแห่งเงียบเสียจนรู้สึกกลัว ทางบางตอนสูงลิ่วจนต้องลงจูงรถใคร ๆ ก็ห้าม หลายคนก็บอกว่ามีอันตราย ไกล บ้างลำบากบ้างแต่เราทุกคนมีความตั้งใจแน่วแน่เป็นใจเดียวกันแล้วว่าต้องไปถึงเขาใหญ่ให้ได้ ในที่สุดในตอนบ่ายจัด ๆ เราก็บรรลุถึงเป้าหมาย แต่ปัญหายังไม่หมดทีเดียว ที่พักและอาหารเย็นของวันนั้น เป็นปัญหาแรก ตะเวนหาที่พักจนเหนื่อย ในที่สุดก็ไปพบที่พักสำหรับคนเฝ้าสัตว์รู้สึกปลอดภัย หลังจากปัญหาที่พักหมดไปปัญหาใหม่ก็คืออาหารเย็นเราต้องไปขอกระป๋องเนยขนาดใหญ่มาใช้สำหรับหุงข้าว หลังจากจัดการกับ ปัญหา เหล่านั้นแล้ว ก็ขึ้น ที่พักพร้อมกับพนักงานเฝ้าสัตว์ อากาศที่ เขาใหญ่ เริ่ม เปลี่ยน ลมพัดจัด อากาศยิ่งดึกก็ยิ่งหนาว ปัญหาที่เกิดใหม่โดยไม่รู้ตัวและไม่ได้เตรียมรับสถานะการณ์มาก่อนนี้ทำให้ทุกคนเริ่มเบียดเข้าหากันเพื่อให้อบอุ่น เสื้อผ้าทุกชิ้นมีประโยชน์ แต่อย่างไรก็ตามลมที่พัด ลอด ร่องพื้น ขึ้นมา เย็นเฉียบ เหมือน น้ำแข็ง เรารู้สึก เหมือน เข็ม แทงคืน นั้นเรา สามคน ซุกนอน อยู่บน

ผ้ายางที่มีความกว้างยาวไม่เกิน 2 ตารางเมตรเสื่อผ้าทุกผืนถูกดึงมาใส่กัน หนาวและบิ่ด ทุกส่วนของ ร่างกายให้ พ้นจากลมที่พัดแรงขึ้นเมื่อยิ่งดึกทั้ง ๆ ที่เพลียเพราะปั่นจักรยานมาทั้งวันเพราะความหนาวเราหลับ ๆ ตื่น ๆ จนฟ้าเริ่มสางจึงได้ลงมาก่อไฟ ผิงแก้ หนาว เพราะ เหลือทน ต้มกาแฟแก้หนาวจนอาทิตย์ขึ้นอำลาเจ้าพนักงาน ที่พักนอน ร่วมชายคาเดียวกันเดินทางต่อไปสมศักดิ์ไม่สบายเพราะกราก กรำ และอด นอน แต่ เขาก็ ไม่ได้ ให้ ความไม่ สบาย เป็น อุปสรรคอดทนและทนอด บุกต่อไปจนถึงเหวสุวัตระหว่างทางสวยและแปลกจนเราลืมความทรมาณเมื่อคืนหมด แดดเช้าช่างอบอุ่น และ มีชีวิตชีวาที่ สุดวันนี้เสียง ชนีที่ ร้องอยู่ไกลๆ มีเสน่ห์ บาง ครั้ง เห็น ตัว เหนี่ยว กิ่งไม้ หนีด้วย ความ ตกใจพวกเรา เสียงน้ำตกดังอยู่ไกล ๆ เหมือนคำท้าทายให้เรารีบไปหา ที่น้ำตกเหวสุวัตเราอาบน้ำ สนุกกัน วันเหล่านั้นวันที่เราเคยร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมเป็นร่วมตาย แก้ปัญหาด้วยกัน กลายเป็นอดีตไปหมด เหลือเพียงความหลัง แต่ก็ยังหวังที่ใช้ชีวิตอย่างนั้นอีก แต่เดี๋ยวนี้วันนี้ เขาได้จากเราไปแล้ว จากเพื่อนไม่เหลือแม้แต่จะให้หวังว่าวันเก่า ๆ อาจจะหวนคืนมา เขาได้ให้เราแต่เพียงความดี ความทรงจำในอดีต ความเป็นเพื่อน เขาจากเราเร็วเกินไปวัน

เก่า ๆ ไม่หวนคืนมา เป็นความจริงเท่ากับความจริงที่ว่าเขาจากเราไปแล้ว

สังขารไม่เที่ยงวูบหนึ่งของ ความทรงจำหลาย ช่วงหลายตอนที่ทางเดินของชีวิตเราพบกัน ยังทำให้ข้าพเจ้าจำ และรำลึกถึงเขาไปอีกนาน ขอให้ไปสู่สุคติในสัมปรายภพเถิด.

บุญเชี่ยว พฤทธิพันธุ์

กลับจากการไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ ที่ถูกใจครั้งใด สมศักดิ์มักจะจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ประสพ เพื่อเตือนความทรงจำอยู่เสมอ พวกเราทุกคน จึงขอนำเรื่องหนึ่งในบรรดาหลาย ๆ เรื่องที่สมศักดิ์ ได้บันทึกไว้พิมพ์เพื่อเป็นอนุสรณ์อันยาวนาน

ชาวคณะ อ.ม.

สารคดีเรี่ยราดตามถนนสาย:— กรุงเทพ ฯ—พุแค พุแค—กรุงเทพฯ

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2512 ซึ่งเป็นวันอาทิตย์

ณ บริเวณสระหน้าหอประชุมจุฬาฯ เราชาวคณะ อ.ม. ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกชายหญิงรวมกันได้ 10 คน ได้พร้อมใจกันมาประชุมโดยได้นัดหมายกันอย่างดีมาก่อน เมื่อเวลา 7.00 น. แต่ปรากฏว่าสมาชิกหญิงท่านหนึ่งตื่น-สายมาก จึงมาประชุมช้าไปถึง 20 นาที คนที่มารออยู่ก่อนจึงพร้อมใจกันด่าในใจ โดยสมาชิกหญิงท่านนั้น ไม่สามารถจะทราบได้ว่าเราว่าอย่างไรบ้าง แล้วเราก็จะไม่ยอมบอกด้วย

พอประชุมที่ลานหญ้าเรียบร้อยแล้ว เราก็เข้าไปประชุมต่อในรถพาหนะของเราซึ่งมีจุดหมายปลายทางอยู่ที่ พุแค สารถีทำหน้าที่ได้ดีมาก น่าชมเชยเพราะขับรถสุขุมดี ความเร็วพอเหมาะ ไม่เกิน 80 ก.ม./ช.ม. เขาล๊อกคันเร่งไว้ไม่ให้เกิน 80 รู้สึกว่าสารถีไม่ค่อยคุย คงเป็นเพราะยังไม่คุ้นกับพวกเรานั่นเอง ระหว่างทางป่าคอนกรีต เราได้ยินเสียง

ร้องของสัตว์ป่าตั้งแต่สองล้อขึ้นไปจนถึงแปดล้อ เสียงร้องของมันหนวกหูมาก หลายล้านคนยอมรับว่าการร้องของมันแสดงถึงความเจริญ หรือเป็นเครื่องหมายแห่งความเจริญ แต่ก็เป็นเพียงทางวัตถุเท่านั้น สำหรับเราชาว อ.ม. แล้วไม่ค่อยยินดีกับการร้องของมันมากนัก ซ้ำร้ายการร้องและการวิ่งเกะกะเพ่นพ่านแต่ละวัน ทำให้เราต้องเป็นโรคประสาทเกือบทุกคน (อย่างอ่อน) เราจึงพยายามหาโอกาสออกไปให้พ้นพวกมัน และหาโอกาสที่จะพูดคุยกับต้นไม้ใบหญ้าให้ได้ อย่างเช่นวันนี้ เราก็กำลังทำตามความเรียกร้องของหัวใจอยู่ พอเราพ้นป่าคอนกรีตเราก็พบกับธรรมชาติ ที่เราปรารถนามาก่อน คือสภาพที่หมอกกำลังปกคลุมทัศนียภาพเบื้องหน้าเรา ให้แลเห็นว่าอันฟ้ากับแผ่นน้ำนั้นก็สามารถเชื่อมกันได้ด้วยสิ่งอีกสิ่งหนึ่งซึ่งทั้งฟ้าและดินมีร่วมกัน เราใช้ IMAGINATION วาดภาพภายในหมอกนั้นต่าง ๆ นานา บางคนก็พอใจ ชื่นชมอยู่กับความงัวเงียของมัน มันอาจจะนอนมากเกินไปคือนอนถึง 12 ชั่วโมง ตื่นขึ้นมาจึงงัวเงีย หรืออาจเป็นเพราะมันขี้เกียจตื่นเหมือนคนก็ได้ ขณะที่ธรรมชาติกำลังนั่งซึม ๆ อยู่นั้น เราก็ได้ยินเสียงเพลงสวรรค์ดังขึ้น เพื่อที่จะปลุก

ธรรมชาติให้แจ่มใสขึ้น แต่ก็เปล่า มันยังง้วเงียอยู่อีกนาน จึงซึมซาบ และยอมรับเสียงเพลงนั้น ขณะเดียวกับที่ธรรมชาติง้วเงียนั้น พวกเราซึ่งชอบดูความง้วเงียของคนอื่นก็สดใสร่าเริง แต่ยิ่งได้ยินเสียงเพลงดังแว่วมาจากข้างหลัง (เป็นเสียงเพลงสวรรค์จริง ๆ) เราก็ยิ่งสุขใจยิ่ง-ขึ้น รู้สึกว่าเราอยากอยู่ในสภาพเช่นนี้นาน ๆ เพลงเหล่านี้ได้สร้างความประทับใจเราทุกคน ทั้งคนร้องและคนฟัง รถก็ยิ่งวิ่งเรียบขึ้น เราผ่านธรรมชาติตอนเช้าที่สวยงามมาจนถึงสระบุรี พอข้ามทางรถไฟ เราจอดรถไว้ถนนขนานกับรางรถไฟ แล้วทุกคนก็เดินข้ามคูไม่มีน้ำ และทางรถไฟไปทางทิศใต้ เลี้ยวไปเลี้ยวมาก็ถึงบ้านคุณ ส.บ.ท. ซึ่งขณะนั้นเป็นเวลาประมาณ 9.00 น. วันนั้นคุณพ่อคุณแม่ของ ส.ม.ท ไม่อยู่ เราจึงเป็นคนมือแข็ง ที่บ้านมีแต่น้องสาว 1 คน น้องชาย 2 คน อยู่กันอย่างเงียบ ๆ พอพวกเราไปถึง พวกผู้หญิงขึ้นไป ฉ. บนบ้านเพราะว่าสูงดี ส่วนผู้ชายใช้ข้างล่างรู้สึกว่าสะดวกมาก จากนั้นเราก็มานั่งเล่นกันที่ใต้ถุนบ้านซึ่งโล่ง ลมพัดผ่านดีมาก เราชมดอกไม้ที่มีเจ้า-ของอยู่เป็นเวลานาน ไม่เพียงแต่ชมเท่านั้น เราปากบอนยังวิจารณ์ไปต่าง ๆ นานาด้วย คุณโสมทัต, อ้วนล้าง-

ชามเพื่อเอาไปใช้ที่พุแค พอเสร็จเราก็พากันกลับไปนั่งรถ ตอนกลับเราก็มือแข็งอีกเช่นเคย เราไม่ได้กล่าวคำอำลาใครเลยคงเลวมาก ดอกไม้ที่มีเจ้าของแล้วคงด่าไล่หลังเรา เนื่องจากเราไปวิจารณ์มันมากไปหน่อย

เราออกไปซื้อก๋วยเตี๋ยว และข้าวเหนียวกันในตลาด ตอนแรกผู้หญิงเดินนำหน้าไปก่อน แต่ผู้ชายเอาเปรียบจึงนั่งรถตามไป และไปจอดไว้ที่หน้าที่ว่าการอำเภอ ตี๊ด ผี. จีน่า. อ้วน ประทวนและน้อยไปหาซื้ออะไรไม่ทราบ กลับมามีก๋วยเตี๋ยวติดมือมา โสมทัต ศรีนันทา และสมศักดิ์ออกไปหาซื้อฟิล์มถ่ายรูป เดินตั้งไกลก็สมปรารถนา คือได้ของชุ่ย ๆ มาตอนเดินกลับจากหาซื้อฟิล์ม ศรีนันทาซื้อข้าวเหนียวมา 2 บาท เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยเราก็เดินทางจากตัวเมืองมุ่งหน้าไปพุแค ถนนช่วงนี้ดีมาก คือใช้เป็นที่ทดสอบ ความแข็งแกร่งของรถยนต์ และความแข็งแรงของตับเราเอง ปรากฏว่าการทดสอบผ่านไปด้วยความเรียบร้อย เพราะรถของเรายังดีอยู่ และตับของเราก็ยังไม่ทรุดทันที (คงไปทรุดที่บ้าน) จำได้ว่า ตอนที่กำลังทดสอบอะไรต่อมิอะไรอยู่นั้น เราก็ตามรถแท๊กซี่คันหนึ่ง ตามไปเรื่อยไม่ยอมแซง เพราะในรถคันนั้นมีผู้หญิง

สาวอยู่คนหนึ่ง นั่งอยู่ตอนท้ายมองมาทางเราเรื่อย เราก็พยายามยิ้มให้ โดยไม่ยอมหยุด คอเกือบแห้ง อนิจจาเจ้าหล่อน เจ้าหล่อนไม่ยิ้มตอบความบ้าของเราเลย เราจึงโมโหมาก สั่งให้สารถีแซงขึ้นทันที สภาพธรรมชาติช่วงนี้ไม่ค่อยงามนัก เพราะยังขาดอีกหลายอย่างตามที่เราต้องการจะให้มันมี นั่งรถผ่านเนินเขาเตี้ย ๆ 2-3 เนินก็ถึงพุแค รถเลี้ยวขวาทันที แล้ววิ่งตามถนนลูกรัง ภายในสวนไปเรื่อย ๆ ขึ้นเนินไม่ค่อยสูงนักสองเนิน แล้วตรงไปจอดตรงที่ลานใกล้ ๆ ลำธาร ทุก ๆ คนบ่นแสดงความไม่พอใจธรรมชาติที่ไม่รักษาต้นไม้ให้ดี ปล่อยให้มันเหี่ยวแห้ง และเต็มไปด้วยฝุ่น เรานั่งพักอยู่ใต้ต้นไม้อยู่สักครู่บางคนก็โหนเถาวัลย์เล่น รู้สึกรำคาญเสียงท้องตัวเองมากเพราะเสียงมันร้องไม่เพราะเลย ซ้ำซาก MONOTONY เราจึงจัดการ เอาอาหารที่บรรทุกมาจากบ้านออกวางบนผ้าพลาสติกสองผืนที่เราปูบนพื้น แล้วเราก็นั่งล้อมเป็นวงรีเริ่มข้าวเวลาประมาณ 10.30 น.

เนื้อทอดขายดี นอกนั้นก็มีน้ำพริกมะขาม ก๋วยเตี๋ยว เราแย่งกันกินเกือบหมด จึงได้สงสารมด แบ่งให้มันกินบ้าง มันคงขอบใจเรา แล้วเราก็จัดการผ่าแตงโม

ลูกเดียวที่เราซื้อมาจากร้านริมถนน แตงโมก็หวาน อร่อยดี ทุกคนอิ่ม แล้วก็เก็บถ้วยชาม ช้อนไปล้างที่ลำธาร แล้วเก็บไว้ที่ท้ายรถ หลังจากนั้นเราก็เดินไปเที่ยวที่ลำธารน้ำใส เราเห็นเด็กสองคนลงไปลุยน้ำเล่น

คนแรกที่นั่งชิงช้าธรรมชาติใต้ต้นไม้คือคุณผี กลัวขาดแทบแย่ แล้วคุณผี. ติ๊ด อ้วน โสมทัต และจีน่าก็เข้าไปนั่งคุยกันใต้ต้นไม้ใหญ่ริมลำธาร รู้สึกว่าเขาทั้งหลายสบายดีกันทุกคนจึงไม่เข้าไปเยี่ยม ซึ่งอาจจะเป็นการรบ-กวนไป สมศักดิ์เดินไปเรื่อย ๆ คนเดียว เพราะอยากให้มันเหมือนอดีตที่เคยเดินคนเดียวในป่าทึบ ศรีนันทาและประทวนเดินตามหลังห่างมาก ส่วนน้อยนั้นไม่ทราบเพราะมองไม่เห็น คงนั่งกินแตงโมอยู่ที่สะพานข้ามลำธาร

สมศักดิ์เดินไปเรื่อย ๆ จนไม่มีทางจะไปจึงเดินลัด-ป่าขึ้นไปข้างบน ขณะนั้นก็ได้ยินเสียงเรียกชื่อ สมศักดิ์ ประทวน คงคิดว่าสมศักดิ์ถูกเสือกัดตายแล้ว สมศักดิ์ไปนอนใต้ต้นพุทราโดยใช้กล้องถ่ายรูปของ – ศรีนันทาเป็นหมอน คิดว่าหลับแล้วก็ฝันว่า สมศักดิ์ถูกตัดขาดจากทุก-สิ่งทุกอย่างจนหมดแล้วเหลือแต่ตันหาเท่านั้นที่มันไม่ยอมห่างตัวเลย คงกอดอยู่อย่างนั้น ฝันได้สักพักก็เห็น

หนกวรรณและศรีนันทาเดินผ่านมาในระยะประมาณ 50-เมตร คงเห็นสมศักดิ์ แต่สมศักดิ์กำลังฝันอยู่จึงไม่สนใจ เขาเดินอ้อมไปข้างหลังแล้วเดินกลับไปนั่งอยู่ใต้ต้นยางยักษ์ น้อยและปท. ไปสมทบเมื่อไรไม่รู้ได้ สักพักพอสมศักดิ์ ฝันจนเมื่อยสมองก็เดินไปนั่งที่ต้นยางยักษ์นั้นด้วย

เรามองเห็นคุณผี ติ๊ก จิน่า โสมทัต และอ้วน เดินอยู่ริมลำธารเดินไปทางทิศเหนือสักพักก็เดินย้อนกลับไปที่รถคิดว่าคงหิวและกระหายน้ำ เพราะสังเกตุดูว่าพอไปถึงรถแล้ว ไม่เห็นกระติกน้ำ และกระเช้าผลไม้ ก็แสดงอาการโกรธนิดหน่อย แล้วเดินไปทางทิศใต้ต่อ คิดว่าคงจะประชดด้วยการเดินไปหาอะไรกินกันข้างนอก ตอนนั้น ส.ส. ใจไม่ดีมากเลย เพราะเป็นคนไปเอากระติกน้ำและกระเช้าผลไม้มาไว้ที่ร่มยาง ได้แต่ภาวนาให้เขาเดินมาที่นี่ น้ำและผลไม้ไว้คอยต้อนรับอยู่ ได้ผล เขาเหล่านั้นเดินกลับมาแล้วตรงมาที่ต้นยาง เลยดีใจ เพราะกำลังภายในของส.ส. ยังพอใช้ได้อยู่ พอถึงเขานั่งลงแล้วดื่มและเคี้ยวกันอย่างกระหาย (ส.ส. คงบาปมากทีเดียว)

หลังจากนั้นเราเล่น MONOPOLY กัน มีเล่นเพียง 5 คนคือ กนกวรรณ สมศักดิ์ น้อย โสมทัต และ

อ้วน ศรีนันทาเป็นนางธนาคาร ประทวน และสารภี ของเรานั่งดูอยู่ข้างหลัง ส่วนคุณตึ๊ก ผี และจิน่า นอน อยู่บนพรมธรรมชาติ อาจเป็นด้วยความอ่อนเพลียหรือมี ความต้องการที่จะให้ธรรมชาติที่แท้จริงได้รับรองตัวเขาเอง เขานอนอยู่อย่างนั้นเป็นเวลานาน คิดว่าหลับ แต่ทำไม ไม่ได้ยินเสียงเขาร้องเพลง

ศรีนันทา ให้ประทวนเล่นเป็นนางธนาคารแทน แล้วเขาแอบไปถ่ายรูปพวกเราเวลา 14.00 น. เราก็เตรียม-ตัวออกจากสวนพฤกษชาติพุแค เราออกจากพุแคหลังจาก ที่เราเบื่อฝนที่นั่น มุ่งตรงไปยังพระพุทธบาททันที รู้สึกว่า ทุกคนไม่ได้ร้องเพลงเลย คงเงียบอยู่อย่างนั้นเป็นเวลานาน ธรรมชาติสองข้างทางตามถนนช่วงนี้ดูสวยกว่า ช่วงสระบุรี-พุแคมาก เพราะมีต้นไม้และภูเขาให้เราได้ชมและวิจารณ์ เลี้ยวซ้ายเข้าพระพุทธบาทได้ประมาณ 200 เมตร ก็พบว่า มีไทยมุงอยู่กลุ่มหนึ่ง พอเราเข้าไปใกล้จึงรู้ว่า เขามุงดู สามล้อถูกเฉี่ยวด้วยรถจักรยานยนต์ ไม่เห็นน่าดูเลย เรา ไม่สนใจเลยไปหยุดตรงร้านเครื่องดื่ม แล้วลงจากรถทุกคน ผู้หญิงทุกคนน่ารักมาก เพราะเขานั่งเรียงแถวที่ขายของ เหมือนกับ COWBOY เข้าไปนั่งกินเหล่าตามบาร์ต่าง ๆ ใน

หนังต่างประทางตะวันตก ส่วนผู้ชายเขานั่งกันเรียบร้อยบนเก้าอี้รอบโต๊ะตัวใหญ่ กินน้ำคนละ 2 ขวด และน้ำชาคนละ 1 กา จึงยอมลุกจากร้านเครื่องดื่มนั้นไป อาจเป็นเพราะ ความ เซ่อ ของ สารภี หรือ คนนั่ง ก็ได้ ที่ ปล่อยให้รถต้องวิ่งเลยไปข้างหลังเขาพระพุทธบาท กว่าจะรู้ว่าผิดทางก็เลยไปแล้วเกือบครบ 1 ก.ม. เหลืออีก 2-3 เมตรเท่านั้น เรากลับรถทันที คราวนี้ถูกแน่นอน เข้าไปจอดรถไว้ในลานวัด แล้วเดินลงไปที่องค์พระพุทธบาท โดยให้สารภีเป็นคนเฝ้ารถอยู่คนเดียว เห็นหมาแดงตัวหนึ่งนอนอยู่ในกรงไม้เก่า ๆ ปท. บอกว่าเป็นเสือโดนขังมาหลายปีจึงกลายเป็นหมาไป เราเดินผ่านโรงหนังฝาสังกะสีไม่มีหลังคาและร้านยิงปืน ร้านเล่นฟุตบอลล์เล็ก 3-4 ร้าน จึงถึงทางขึ้นองค์พระพุทธบาท ขึ้นไปไหว้พระพุทธบาทเกือบทุกคนยกเว้นคุณจิน่า ประทวนน้อยและ สมศักดิ์ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าไม่มีศรัทธาจึงไม่ขึ้นไปไหว้ แต่เป็นเพราะเรามีศรัทธอย่างเปี่ยมล้น ไม่ต้องแสดงออกมันก็ล้นออกมาอยู่แล้ว หลังจากนั้นเราขึ้นไปบนยอดเขาด้านหลังซึ่งมีพระฉายประดิษฐานอยู่ เกือบถึงยอดแล้ว ศรีนันทาอยากเย็นเลยเป็นลมเล่นเฉย ๆ อย่างนั้นแหละ คุณพี่ได้

เอาผ้าโพกผมของ จี. น่า. มาช่วยพัดให้ลมหายไป แต่คงพัดแรงเกินไปลมไม่ชอบเลย ไม่ยอมหนี ให้น้อยพัดแทน เขาพัดอย่างสมชื่อ ขณะนั้นมีหนุ่มน้อยคนหนึ่งขึ้นมาถึงตรงที่เรากำลังให้น้ำคุณศรีนันทา เขาเห็นสภาพของสาว-น้อยคนนั้นแล้วสงสารอย่างจับใจ จึงให้ยาบดแก้ลม 1 หลอด ศรีนันทา ดมคนเดียวไม่หาย ต้องให้พวกเรา ทุกคน ช่วยดมยาดมหลอดนั้นแทนอีกจนยาดมหมดหลอด ศรีนันทาจึงรู้สึกดีขึ้น ในที่สุดทนไม่ได้ก็หายจากการเป็นลม เราเดินขึ้นยอดเขาต่อ ถึงยอดเขาเราหยุดถ่ายกันเปรอะไปหมด หนกววรรณโหนต้นงิ้วบนยอดเขาเล่นอย่างสนุก คงชอบปีนต้นงิ้วมาก เพราะขณะโหนรู้สึกว่าเขาสนุกมาก (คงไม่พ้นแน่ ๆ)

ศรีนันทาถ่ายเสร็จ น้อยอยากถ่ายบ้างเพราะทนไม่ไหวจึงไปยืนถ่ายต่อหน้าเราทุกคน เสร็จจากการถ่ายแล้วเราก็เดินลงจากยอดเขาลงคนละด้านกับที่เราขึ้น จิน่าบ่นตลอดทาง ขี้บ่นเป็นบ้าเลยรูปร่างก็ไม่เบา ลงไปได้สัก 100 เมตร ก็เห็นดงไผ่แห้งที่สวยขึ้นมากทางด้านขวามือ ดงไผ่นั้นโค้งเป็นซุ้ม ที่พื้น ปกคลุม ด้วยใบไผ่ แห้ง สีน้ำตาลอมเหลือง หากนอนต่างฟูกคงฝันไม่ตื่นเลย ศรีนันทา

บ่นว่าอยากถ่ายรูปมาก แต่เสียดายที่ฟิล์มหมดแล้ว จึงได้แต่จารึกไว้ในความทรงจำอันเลือนลาง เพราะความแก่ชราของเจ้าหล่อน ขาลงคุณผีนำหน้าเลย ถึงเชิงเขาที่เขาทำเป็นเพิงขายเครื่องดื่ม เมื่อทุกคนช่วยตัวเองในการนั่งบนม้านั่งใต้เพิงนั้นเรียบร้อยแล้ว คุณพี่พูดขึ้นว่า ถ้าคุณโสมทัตมุดท่อระบายน้ำใต้ถนนโผล่ออก อีกข้างหนึ่งได้จะให้รางวัลถึง 100 บาท โสมทัตคิดแล้วคิดอีก คิดไปคิดมาหลายตลบจึงตอบไม่ตกลงเพราะกลัวคุณอ้วน (ลืมบอกว่าตอนที่เราลงมาจากยอดเขานั้น คุณน้อยอาสาไปตามรถที่จอดอยู่คนละด้านเขากับเรา) นั่งรอสักพักรถเราก็มา ที่แรกคิดว่าจะปีนเขาที่อยู่ใกล้ ๆ นั้นอีกลูกหนึ่ง แต่กลัวจี๋น่าบ่นเอาจึงระงับเสียแล้วนั่งรถเรื่อย ๆ ไปจนถึงสระบุรี และที่บ้านโสมทัตอีก ผู้หญิงขึ้นไปฉ. ข้างบนตามเคย ส่วนผู้ชายใต้ถุน คุณโสมทัตเอาเบียร์ออกมาให้กินกัน 3 ขวด ไม่ว่าผู้หญิงผู้ชายกินทุกคน ตอนที่ผู้หญิงลงมาข้างล่าง สมศักดิ์และน้อยถีบจักรยาน ออกไปที่รถ เพื่อเอาข้าวเกรียบ ที่ซื้อไว้ตั้งแต่เช้า สมศักดิ์กลับทีหลังพอถึงก็จับสลากคัดชื่อทันทีเราจับชื่อคุณผีออกเป็นคนแรก หวังว่าคงไม่โกรธเพราะเป็นการพนัน ติ๊กจับชื่อสมศักดิ์ออก (ต้องโกรธนาน ๆ

กันหน่อย) คนที่โชคดีคือคนเป็นลม ได้เงินไป 100 บาท เราออกจากบ้านคุณโสมทัตเวลาประมาณ 16.00 น. รถของเราวิ่งย้อนกลับไปตามถนนสายสระบุรี – กรุงเทพ ฯ ได้ประมาณ 2 ก.ม. ก็เลี้ยวซ้ายเข้าทางไปเขาพระฉาย รถวิ่งไปคนในรถก็ร้องเพลงไปอย่างสนุกสนาน แม้จะเข้าบริเวณวัดแล้วเราก็ยังไม่หยุดร้องเพลงที่ไม่ได้ยินเสียงลอดออกจากลำคอเพราะเขาร้องต่อในใจ ลงจากรถเราก็เดินตรงไปที่เขา เข้าไปไหว้พระตรงหน้าผาทางทิศใต้ จากนั้นก็เดินย้อนกลับไป ทางทิศตะวันออก แล้วเดิน ขึ้นเขาไป ตามบันไดบันไดขึ้นเขาถ้านับในใจคงได้หลายร้อยขั้น แต่ถ้านับดัง ๆ แล้วคงไม่ถึงร้อย เพราะคงเหนื่อยก่อนที่จะนับครบ

เดินเลี้ยวซ้ายไปยังหน้าผาด้านตะวันตก มีหอระฆังไว้ให้คนที่เดินเหนื่อย แล้วตีเล่น เรานั่งพักอยู่ ที่หอด้านนี้อยู่พักใหญ่ก็ชวนกันเดินผ่านโบสถ์ลงบันได ขึ้นบันไดไปทางทิศตะวันออก ยอดเขาทางทิศตะวันออกเป็นยอดที่สูงที่สุดของเขานั้น บนยอดนี้เป็นที่ราบ ลานหิน มีเจดีย์เก่า ๆ อยู่องค์หนึ่ง เราเห็นแล้วเศร้าใจที่วัตถุโบราณของเราถูกพวกคนจิตทรามพากันไปเขียนชื่อประจานความชั่วของตัวเองไว้ทำให้เลอะไปหมด เราหายเหนื่อยเพราะทัศนีย์ภาพทางด้าน

ตะวันออกเฉียงใต้เบื้องหน้าที่เรากำลังนั่งอยู่นั้นสวยงามมาก เป็นธรรมชาติที่แท้จริงไม่มีใครสามารถเสกสร้างได้ ภูเขาดูสลับซับซ้อน และวางเรียงกันอย่างพอเหมาะ ธรรมชาติเป็น ARTIST ได้ตัวของมันเอง มันวางต้นไผ่หลายประเภทลงบนตัวของมันเองเป็น FURNITURE ของธรรมชาติที่เหมาะสมที่สุดอีกทั้งขณะนั้นหมอกจาง ๆ ช่วยกรองแสงของดวงอาทิตย์ให้เหลือแต่แสงที่บริสุทธิ์ ทำให้ภาพเบื้องหน้าเรามีสีสรรค์ แตกต่างกันตามความใกล้ไกลของมัน ยิ่งไกลยิ่งจาง ถัดเข้ามาเป็นสีน้ำเงิน แล้วจึงเห็น FURNITURE ของมันเป็นสีเขียวชัดขึ้น จนกระทั่งเราสามารถมองเห็นดอกสีเขียว เหลือง แดง ม่วง ฯลฯ ของมัน ธรรมชาติย่อมมีการเวลาของมันเอง ระหว่างการเวลาต่าง ๆ นั้นจังหวะของมันช่วยให้สวยขึ้นอย่างมาก

บรรยากาศบนยอดเขานั้นบรรยายได้ยาก ลมแรงแต่บริสุทธิ์ เราสูบบุหรี่ท้าสายลมอันบริสุทธิ์นั้นให้พัดควันบุหรี่ของเราให้ไปถึงเยอรมัน มันไม่ตอบได้แต่พัดไปพัดมา คิดว่าคงถึงแน่ สูบบุหรี่ชมวิวไปสุขสบายดี มองลงไปข้างหน้า ณเบื้องล่าง เราเห็นถนนสีขาวสองสายแยกกันอ้อมเขาคนละด้าน คล้าย ๆ กับว่าคนเราได้เอาสังวาลย์ไป

กล้อง ให้มัน ใกล้กับถนนด้านขวามือ เราเห็นควาย 3 ตัว และคนอีก 1 คน นั่งอยู่บนหลังไอ้เผือก รู้สึกว่าเป็นภาพที่หาได้ยากของคนเมืองหลวง ทั้งกระบือและคนคงมีความสุข คิดว่ามีมากกว่าเราหลายร้อยเท่าเพราะเขาไม่ต้องดิ้นรนหาที่พักผ่อนใจเหมือนพวกเรา มองใกล้ตัวเราเข้ามาอีกข้างล่างมีบ่อน้ำ อยู่บนผาหิน ห่างจากตัวเราไม่มาก ทุกคนประหลาดใจ เพราะในบ่อน้ำบนยอดเขานั้นมีปลาว่ายเล่นอยู่ ตัวเราก็คงเหมือนกันที่มีอะไรอยู่โดยที่เราคิดว่าไม่มี เหนือผิวน้ำบ่อนั้นเราเห็นผีเสื้อลายสวยบินโฉบไปมา เราชอบดูเงาของมันในน้ำ มากกว่า เพราะน้ำนิ่ง เราจึง มองเห็นได้ชัดเจน ถึงแม้ว่าน้ำนั้นจะขุ่นมัว แต่ถ้านิ่งอย่างที่สุดแล้ว เราจะเห็นเงานั้นชัดเจนเหมือนกัน แต่เงานั้นดูเป็นอีกสีหนึ่งจึงไม่ตรงกับสีตัวจริงของมันมากนัก

เวลา 17.45 น. จำต้องจำลายอดเขาอันเป็นที่รักษาเรา แต่พอเราหันหน้ามาทางทิศตะวันตก ทุกคนก็ถูกสะกดให้ยืนนิ่งแล้วเพ่งดูสิ่งที่สะกดเรา เราพยายามส่งกระแสจิตสะกดให้มันหยุดนิ่งบ้าง แต่ไร้ผล กระแสจิตเรายังหวั่นไหวด้วยอารมณ์ต่าง ๆ เราอาลัยดวงอาทิตย์ยามนั้น ไม่อยากให้มันจากเราไปเลย สังเกตดูบางคนน้ำตาเกือบคลอหน่วย

ได้แต่ยืนทำตาแดงอย่างนั้นเกือบ 5 นาที ใช่แต่ตัวเราเท่านั้นที่มีความอาลัยในตัวมัน มันแสดงความอาลัยเราได้ชัดเจนยิ่งกว่า เพราะมันจะต้องจากไปอีกซีกหนึ่งของโลก สังเกตได้ว่าตาของมันแดงมาก แม้กระทั่งจากไปแล้ว เราก็ยังสามารถเห็นตาแดงของมัน และจะยังคงอยู่ในความนึกคิดของเราตลอดไป

เพราะการ เวลา ทำให้ เรา ตัดสินใจ ลง จาก ยอดเขา เดินผ่านต้นอะไรไม่ทราบมีดอกสีขาวเต็มต้นไปหมด เราเข้าใจมันว่าทำไม มันจึงต้อง มีสีขาวเต็มต้น ทั้งที่เราไม่รู้ว่ามันคือต้นอะไร สมศักดิ์บังอาจมากที่บังอาจปีนขึ้นไปเด็ดเอาดอกของมันมา มีหลายคนชมว่าดอกของมันสวย เดินกลับทางเก่า คือ ลง ทาง บันไดหิน ซึ่งไม่ใช่ เป็นของ ที่ธรรมชาติสร้างไว้ให้เราเดินเพราะมัน กลัวเราจะไป เด็ดดอกไม้ของมัน สมศักดิ์และโสมทัตเดินกอดคอ กันลงมา และตบเท้า เหมือนทหารเยอรมัน เดินได้สักพักกลัวตับทรุดจึงหยุดตบเท้าแล้วก็ค่อย ๆ ย่องลงโดยมีเพื่อน ๆ เดินตามหลังเรา เราเราหยุดกิน น้ำส้ม น้ำขวด และ น้ำก้อน ที่เพิงใต้ต้นไม้ของลานวัดที่ลานนั้นมีรถจอดหลายคันเพราะมีคนเยอะ คณะพวกเราจึงออกจากที่นั่นเป็นเวลา 18 โมงกว่าแล้ว ทุกคน

บอกว่ายังไม่ค่ำเพราะยังมีดวงอาทิตย์สีแดง ๆ นั้นส่องอยู่ในหัวใจเรา ขากลับเราสนุก ร้องเพลงบ้า ๆ และดี ๆ ส่วนสารถีของเราตอนนี้รู้สึกสนุกกับพวกเราอย่างไม่ถือตัวเพราะสนิทกันดี รู้สึกว่าพอได้ดื่มน้ำเราบ้างก็จะร้องเพลงบ้า ๆ ได้เก่งมาก สองข้างทางสายกรุงเทพ—สระบุรียามค่ำนั้นเป็นภาพที่หาดูได้ยากอีกเหมือนกัน คือเราทุกคนได้เห็นภาพของไฟทำลายของที่ตายและแล้งแล้วให้เปลี่ยนสภาพไป เราชอบดูเปลวของมันมาก เราดูเปลวดูภายนอกของมันไม่ได้ดูความร้อนของมันซึ่งมองเห็นยากมาก ไฟอันร้อนแรงอาจทำให้คนเราที่บริสุทธิ์กลายเป็นคนบ้าไปได้ แต่บางครั้งก็ทำให้คนอีกน้อยคนปลงตกได้ ชมเพลินจนลืมตัว กว่าจะรู้รถก็พาเราเข้าชายป่าคอนกรีต ใจหายวูบ—คิดว่าหายไปไหน ที่แท้ ก็กำลัง คลุกฝุ่นอยู่ใต้เท้า ของเราเอง เราเสียใจ ที่ จะ ต้อง เข้าไป ผจญโชคชะตาของ ตัว เองในป่าคอนกรีต แต่ทุกคนก็ยังคงมีความพอใจอยู่บ้างไม่มากก็น้อยหรือไม่น้อยและไม่มาก เราวนขวาแสดงความดีใจที่ได้กลับบ้าน 1 รอบวงเวียนอนุสาวรีชัยสมรภูมิ แล้วก็มาหยุดที่หน้าจุฬาฯ ตึ๊กแยกทางกลับพวกเราตรงนั้นนั่นโดยให้สระน้ำหน้าจุฬาฯ เป็นพยาน ตึ๊กไปรถฮอนดา เราไปรถโฟล์ก

แล้วเราไปกินข้าวแถวสุริวงศ์ ศรีนันทายิ้มไม่ค่อยออกเลย ไม่ทราบว่ามีเรื่องกลุ้มใจหรือเปล่า

ติ๊กรับอาสาไปส่ง ส หนกวรรณ โสมทัตและตวัน กลับแท็กซี่ด้วยกัน ส่วนจีน่า ศรีนันทา ประทวน สมศักดิ์ ไปรถโฟล์กคันเก่า ไปไม่ถึงบ้าน ต้องต่อรถเมล์เพราะเกรงใจคนขับมาก

จากนั้นต่างคนต่างก็คงเพลียใจ เพราะพรุ่งนี้เช้าขี้เกียจทำงาน

การผูกมิตร

มิตรที่ดี ควรจะผูกพันให้ยืดยาวอย่าให้ขาดไมตรีได้

1. เจรจาด้วยถ้อยคำไพเราะ ไม่กล่าวคำหยาบ ไม่นินทา ไม่หมิ่นประมาท ไม่ยุให้คนเกลียดชัง ไม่ปอกลอก ไม่เอาของที่ล่วงแล้วมาปราศรัย
2. ตักเตือนเพื่อนเมื่อเห็นว่า เพื่อนจะเสียหาย ป้องกันเพื่อนผู้ประมาทตลอดจนถึงป้องกันภัยและทรัพย์
3. มีกิริยาอ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่แสดงกิริยาบึ้งหรือรังเกียจ ต้องรีบทักทายปราศรัยเมื่อพบกันไม่วางท่าทางแข็งกระด้าง
4. ให้ปันเพื่อแผ่ของตามสมควร
5. ช่วยเหลือในเมื่อเพื่อนมีกิจการงาน
6. เยี่ยมเยียนติดต่อไม่ละเลยหลงลืมเมื่อป่วยไข้ทุกข์ร้อน
7. รักษาความซื่อสัตย์ และความจริง ไม่แกล้งกล่าวข้อความให้คลาดเคลื่อน
8. มีขันติอดทน แม้จะมีเรื่องจุกจิกบ้างเล็กน้อยก็ไม่ฉุนเฉียวโกรธง่าย
9. วางตนเสมอ ไม่ดูถูกล่วงเกินเพื่อน
10. ควรชมเชย และยกย่องเพื่อนเราเสมอไม่มีอิจจาเพื่อน

11. บูชาวงศ์ตระกูลของเพื่อน
12. ไม่รู้มากเอารัดเอาเปรียบเพื่อน
13. ไม่ขอของรักของเพื่อน
14. ตั้งตนให้เป็นประโยชน์ ไม่คิดคดทรยศ หรือคิดฆ่าเพื่อน

การพิจารณาชีวิต

ทำไมเมื่อเรานึกถึงความตายคราวใด จิตใจถึงได้เกิดความห่อเหี่ยวถึงอย่างนั้นทั้ง ๆ ทั้ง ๆ เรามาเกิดก็แสนจะร่าเริงบางคนเกิดมาร้องไห้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น จากนั้นก็เต็มไปด้วยสิ่งที่น่ารื่นรมย์ใจ หัวเราะยิ้มแย้มแจ่มใสตลอด-ชีวิตของตนเองก็มีอยู่ เกือบจะไม่รู้จักคำว่าร้องไห้ก็มี ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะเหตุว่าบุคคลเหล่านั้นมองโลกนี้ด้วยความรื่นรมย์ใจ และก็ไม่ได้คิดเลยว่ากาลเวลาที่เราจะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้เราอยู่ได้ไม่นานไม่ช้าเราก็จะต้องจากโลกนี้ไปอีก ในระยะที่เรามีชีวิตอยู่ก็เพียงชั่วครู่ ชั่วยามเท่านั้น เพราะทุกสิ่งทุกอย่างตกอยู่ในฐานะแห่งความไม่เที่ยงเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วเหลือเกิน แต่เราไม่ได้คิดถึงสิ่งทั้ง-หลายเหล่านี้

ส่วนมากก็มีความรู้สึกนึกคิดแต่เพียงว่า เรามีชีวิตอยู่โดยไม่คิดว่าจะตายจากโลกนี้ไป จะไปไหนมีสุขมีทุกข์อย่างไรก็ไม่คิดถึง และที่ไม่ได้คิดถึงก็เกิดมาจากหลายทางบางทีก็เกี่ยวกับการครองชีพ เกี่ยวกับกิจการงานต่าง ๆ ที่เป็นปลิโพธเป็นภาระมากเกินไป ซึ่งจำเป็นจะต้องปฏิบัติกิจต่าง ๆ เหล่านี้เสียก่อน ทั้ง ๆ ที่สาระก็มีน้อยที่สุด จึง

เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้พระภิกษุสามเณร ในพระพุทธศาสนานี้บางทีก็ต้องหนีอกุศลไปเหมือนกัน

เรื่องที่เรานึกถึงวันตายแล้วจิตใจรู้สึกไม่สบายนั้นก็เพราะเราไม่ได้ นึกด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ด้วย **โยนิ-โสมนสิการ** แต่เราไปนึกคิดในด้านอื่น ๆ มันก็เกิดมีความกลัวขึ้นมานึกว่าถ้าเรานี้ตายจะต้องพลัดพรากจากสิ่งที่รักพลัดพรากจากสิ่งโน้นสิ่งนี้อะไรหลาย ๆ อย่าง คิดทีไรจิตใจก็ห่อเหี่ยวลงเท่านั้น ซึ่งความนึกคิดอย่างนี้ไม่มีประโยชน์บางครั้งก็เกิดความกลัวตายคิดว่าจะทำอย่างไรเราจึงจะไม่ตาย อย่างนี้ก็มี ท่านผู้ฟังที่ผ่านโลกผ่านวัยมามากก็คงจะทราบอยู่แก่ใจแล้วว่า ชีวิตของคนที่เกิดมาในโลกนี้ไม่ใช่ว่าจะอยู่อย่างจีรังยั่งยืนตลอดไป

ชีวิตที่เป็นอยู่ในโลกนี้เป็นอยู่ในลักษณะชั่วครั้งชั่ว-คราวเท่านั้น เรามาชั่วประเดี๋ยวประด๋าวแล้วเราก็ต้องจากโลกนี้ต่อไปอีก ไม่มีที่สิ้นสุด โลกนี้จึงเหมือนสถานีผ่านเท่านั้น แต่เราผ่านไปก็พักอยู่หลายวันหน่อย บางคนพักตั้ง 90 ปี 100 ปีแล้วจึงจะจากไป

ฉะนั้นอะไรก็ตาม ที่มันมีอยู่ในโลก เป็นสมบัติประ-จำโลก เราจะถือเอาว่าสิ่งนั้นเป็นสมบัติของเรา ที่เราควร

จะต้องแสวงหาไว้ ให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเราให้มากที่สุด และตลอดไป ก็เป็นความเข้าใจที่ผิดมากทีเดียว จะต้องเข้าใจเสียใหม่ว่าโลกนี้เป็นอย่างนี้

ธรรมดาของโลกต่างจากที่เราเข้าใจกันมาก เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องเป็นของประจำโลก รวมถึงตัวเราเองนี้ทุก ๆ คนนี้ด้วย สังขารร่างกายที่เรามีอยู่นี้เราก็ต้องทอดทิ้งไว้เป็นของประจำโลก อย่างน้อยก็ต้องเป็นขี้เถาหรือเป็นเศษวัตถุเป็นสสารที่จะหมักหมมไว้ ในผืนแผ่นดินเพื่อให้ผืนแผ่นดินนี้มีกว้างขวางออกไป มีปุ๋ยสำหรับไปหล่อเลี้ยงต้นข้าวต้นหญ้าต่าง ๆ ให้งอกงามขึ้นได้

การที่เรานึกถึงอย่างนี้บ่อย ๆ เพื่อเข้าใจถึงความจริงในโลกนี้ มีส่วนช่วยบรรเทาอกุศลในใจได้มาก หรือมีส่วนที่จะช่วยบรรเทาความเร่าร้อนของสังคมลงไปได้มากทีเดียว

ความเข้าใจในสภาวธรรมตามความเป็นจริงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตของทุก ๆ คน ถ้าเราไม่เข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความเป็นจริงแล้ว ชีวิตแห่งความเป็นอยู่ก็จะอยู่อย่างลำบาก จะอยู่อย่างเป็นทุกข์ตลอดกาล ควรที่จะได้มีความเป็นอยู่อย่างบุคคลผู้ที่ไม่หลงระเริงคือมีความเป็นอยู่อย่างคนที่มีสติปัญญาแล้วก็เข้าใจถึง-

เหตุการณ์ของโลกโดยถูกต้องแจ่มแจ้งว่า โลกมนุษย์ที่เราอาศัยอยู่ก็เป็นอยู่อย่างนี้ ถือว่าเป็นกฎธรรมดาของโลกและมันจะต้องเป็นไปตามกฎธรรมดาอย่างนี้ ไม่มีที่สิ้นสุด ก็ร้อยกพันปีมันก็เป็นอยู่อย่างนี้ หน้าที่ของเราจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงสิ่งที่เกื้อกูลต่อชีวิตให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพราะอายุของเรามีแต่จะน้อยลง ๆ วันเวลาที่จะอยู่ในโลกก็สั้นเข้าตามลำดับ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสเตือนเรื่องนี้ไว้หลายแห่งด้วยกัน เพื่อที่จะให้เรานี้เกิดความสำนึกในสิ่งต่าง ๆ จะได้นำเอาสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับการดำเนินชีวิตของเราให้มากยิ่งขึ้น

จริงอยู่ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในโลกนี้ไม่ว่าจะเป็นวัตถุหรือชีวิตของสัตว์ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ต้องเปลี่ยนแปลงที่เราเรียกกันว่าอนิจจัง เป็นของไม่เที่ยง จะถือเอาเป็นแก่นสารสาระอันใดอันหนึ่งไม่ได้

สรรพสิ่งทั้งมวลเหล่านี้ตกอยู่ในฐานะแห่งความเป็นทุกข์ เราต้องถูกบีบคั้นตลอดเวลา

ตกอยู่ในฐานะแห่งความเป็นอนัตตา ซึ่งเราจะไปบังคับบัญชาให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ก็ไม่ได้

เพราะฉะนั้นการพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริงก็นับว่ามีประโยชน์มาก อย่างน้อยก็อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดในทางที่ดี ๆ กลับเนื้อกลับตัวได้เพราะมารู้เท่าทันเกี่ยวกับเรื่องชีวิต

คนที่คิดถึงความตายบ่อย ๆ จึงไม่ใช่คนประมาท

ส่วนคนที่ไม่นึกถึงความตายบ่อย ๆ นั้นเป็นคนประมาท ประมาทอย่างมากทีเดียว ที่ไม่ได้พิจารณาถึงตนของตนให้เป็นประโยชน์แก่ตน ก็ย่อมจะต้องเกิดความรู้สึกที่ลำบากมากจะไม่เกิดประโยชน์อะไรเกี่ยวกับเรื่องการดำรงชีวิตอยู่

พระพุทธองค์ได้สอนให้เรารู้จักความเป็นจริงที่มีอยู่ในโลกนี้ และก็สอนให้เราบูชาความจริงอันเป็นส่วนแห่งสัจจธรรมในโลกนี้เช่นเดียวกัน ถ้าเราอยู่ในฐานะที่เป็นผู้บูชาในสัจจรรรม เราก็คงจะได้พบสัจจธรรม

แต่ถ้าเราไม่บูชาสัจจธรรม เราก็จะไม่พบสัจจธรรมเลย

นี่เป็นหลักปฏิบัติที่มีอยู่ประจำโลกแล้ว ฉะนั้นบรรดาสาธุชนผู้ที่นึกถึงเรื่องความตายแล้วจิตใจไม่สบาย ก็ขอให้นึกคิดใหม่ในทางที่ถูก ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสสอน

ไว้ เพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาค้นคว้าให้เกิดประโยชน์แก่เรานี้ต่อไป

เรื่องวันเวลาที่ล่วงเลยไปทุก ๆ ขณะจะต้องพิจารณาให้เป็นประโยชน์แก่ชีวิตของบุคคลให้มาก ซึ่งเรื่องนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญมากสาฤชนที่นึกคิดในเรื่องความตายแล้วใจไม่สบายก็จะได้รู้จักนึกรู้จักคิด

ความตายนั้นเป็นความจริงเหลือเกิน เป็นสัจจธรรมประจำโลกทั้งสิ้นเพราะสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ย่อมประกาศความจริงให้ปรากฏอยู่ได้ทุกเวลาทุกโอกาส

เมื่อเราได้เข้าถึงความจริงส่วนนี้แล้วก็คงจะไม่ทุกข์จนเกินไป คงจะทำให้เรานี้มีความผาสุกอยู่บ้าง ถึงชีวิตนั้นจะเป็นทุกข์ แต่ก็อย่าให้ทุกข์จนเกินไป

จากหนังสือรายการสบายของท่านกิตติวุฑโฒ ภิกขุ
จิตตภาวันวิทยาลัยบางละมุง

ไม่โกรธ

พระเทพญาณกวี

ไม่อยากโกรธ แต่อดโกรธไม่ได้ เมื่อโกรธแล้ว ทำอะไรไว้บ้าง พอหายโกรธนึกได้ ละอายใจตนเองเมื่อโกรธก็เป็นอย่างนั้นอีก ไฟคือความโกรธ จึงลุกลามไหม้ไม่ยอมดับ ทั้งคนธรรมดาสามัญ จนถึงสมณพราหมณ์ นักปราชญ์ราชบัณฑิต เมื่อโกรธแล้วเหมือนกันหมด จะต่างกันก็เพียงแต่ คนใหญ่คนโตคนมีอำนาจ โกรธเข้าแล้วก็เหมือนฟ้าผ่า แผ่นดินถล่มทลาย ความเสียหายมีมาก

ฉันไม่โกรธ จึงไม่ใช่แต่เพียงความคิดนึกอยู่ในใจ หรือจะภาวนาว่าฉันไม่โกรธ สัก ๑๐๐ ครั้ง ๑,๐๐๐ ครั้ง ก็ยังไม่พอ ความโกรธ ความขุ่นเคือง ซึ่งเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก หากดับไม่ได้ จะกลายเป็นโทษะและพยาบาททันที ความโกรธเป็นกองไฟที่เผาใจให้เร่าร้อนมาตลอดกาลนาน แม้ปัจจุบันนี้ ก็ยังคุกรุ่นอยู่เสมอดับได้ยาก เพราะเชื้อที่ก่อให้ไฟลุกโพลงมีอยู่มากมายไฟจึงไม่ยอมดับ

การที่จะป้องกัน ไม่ให้ความโกรธเกิดขึ้น อยู่ที่รู้สึกตัว รู้จักไฟ

ความอดทน จึงเป็นธรรมสมบัติอันประเสริฐที่ไม่ยอมให้ความโกรธ มีโอกาสปรากฏ เหมือนไม่รู้ไม่เห็นว่า มีใครเป็นผู้ทำร้าย ผู้ที่จะทำได้ไม่ใช่แต่เพียงคิด จึงเป็นผู้ไม่โกรธ เพราะรู้จักโทษของความโกรธนั้น ๆ ได้ดีว่าไม่มีประโยชน์อะไร ขาดสติสัมปชัญญะ จึงทำอะไรได้ทุกอย่าง แม้แต่พ่อแม่บังเกิดเกล้าก็กล้าทำร้ายได้

ความโกรธ จึงเกิดจากความรัก คนรัก สิ่งที่ตนรัก หากใครแสดงความเกลียดชังต่อบุคคลหรือสิ่งของเช่นนั้น ก็พลอยโกรธผู้นั้น แม้จะไม่เคยรู้จักคุ้นเคยกันก็ตาม และผู้ที่ตนโกรธ หรือสิ่งของที่ไม่พอใจ ใครไปแสดงความรักใคร่พอใจเข้า ก็โกรธทันที หรืออาจจะโกรธตามใจ เพียงนึกว่าไม่ชอบก็พาลคิดสร้างเหตุต่าง ๆ มากมาย เพื่อโกรธนั่นเองให้ความโกรธเผาตนเอง เพื่อเผาผู้อื่นต่อไป

ดับโกรธ ไม่เหมือนดับไฟ โกรธแม้จะดับไปแล้วก็ตาม ยังมีทางที่จะเกิดขึ้นได้เสมอ เพราะเวลาดับไปเอง ย่อมเก็บเชื้อเอาไว้เสมอ คือโมหะ ความหลงที่คิดว่าดีถูกชอบ โมหะนี่เอง ที่แสดงออกมาทางกายและวาจาแล้วกลับเป็นโมหะ ซึ่งเหมือนตะกอนที่ตกซับซ้อนจนยึด

ถือว่า เป็นตัวตนเราเขา ก็เพิ่มโมหะความหลงให้มากขึ้น แม้บางครั้งแสงสว่างจะลอดเข้าไป ทำให้เป็นผู้เมตตากรุณาบ้าง แต่ก็ไม่สม่ำเสมอ เพราะสักกายทิฐิ ความเห็นยังยึดถือเบญจขันธ์เป็นตัวตนอยู่ ซึ่งยังไม่เห็นด้วยไตรลักษณ์หรือสามัญลักษณะ ลักษณะที่เสมอทั่วไปในสังขารทุกอย่าง

การถอนสักกายทิฐิ ก็คือการปฏิบัติทั่ว ๆ ไปที่สาธุชนทุกท่านได้บำเพ็ญมาแล้ว นับตั้งแต่การให้ทาน การรักษาศีล ความเมตตา ความอดทนเป็นต้น เป็นแต่เพียงตั้งจุดมุ่งหมายให้ตรงและถูกทาง

เวลาโกรธเห็นการกระทำของตนดีหมด เห็นการกระทำของผู้อื่นขวางตาหมด เห็นแต่คุณ มองไม่เห็นโทษ เห็นแต่บุญ ไม่เห็นบาป มีธรรมะจึงเหมือนมีผู้ตักเตือน, สติสัมปชัญญะ ความเหนี่ยวรั้ง อย่าเพิ่งตัดสินใจเร็วนัก ตรวจตราพิจารณาให้รอบคอบ มีเวลาพอให้สังเกตอย่างใกล้ชิด แยกคุณและโทษออกจากกัน

ความโกรธกลายเป็นความเยือกเย็น เพราะไม่ยอมทำลายความดีของตน หรือเป็นอย่างคนที่กำลังร้อนด้วย

ความโกรธ ทุกครั้งที่เกิดความโกรธ กลับย้อนหลังมาพิจารณาถึงสิ่งที่ตนกระทำในเวลาโกรธ นั่นแหละคือธรรมสังเวชให้เกิดความสำนึก หรือดูคนอื่นโกรธ ลองฟังคำพูดดูบ้างว่าเป็นเช่นไร เมื่อเราโกรธก็เหมือนกัน คงเป็นยักษ์เป็นมารกระโดดโลดเต้นโดยไม่รู้สึกตัว

ไม่โกรธ เพราะความโกรธไม่มีอะไรดี หรือปล่อยให้คนอื่นโกรธตามลำพัง

ไม่โกรธได้ จึงเหมือนอยู่ในสวรรค์คือความสุข โกรธจึงเหมือนตกนรก คือความทุกข์

ผู้ที่ตัดความโกรธได้ ไม่ต้องเศร้าโศกเสียใจในภายหลัง

ผู้ที่อดทนต่อถ้อยคำหยาบคายได้ ไม่ต้องโกรธเสียใจเป็นผู้มีธรรมอันอุดม

เพราะกลัวจึงต้องอดทนไม่โกรธผู้มีอำนาจวาสนา

เพราะกลัวแพ้ จึงต้องอดทนต่อผู้เสมอกัน

นักปราชญ์สรรเสริญความอดทนไม่โกรธบุคคลผู้ต่ำกว่าตนว่า เป็นความอดทน ไม่โกรธอย่างสูงสุด

ความฝึกฝนตนในทางดีตั้งแต่เด็กเป็นต้นมา ที่เปรียบเทียบระหว่างศิลา และนุ่น จึงเป็นตัวอย่างที่ดี สร้างจิตให้มั่นคงแน่นอน ไม่วู่วามไปตามอารมณ์ ไม่ดุดันเหมือนสัตว์อนารยะ รู้จักคิดปกครองตน ความไม่โกรธจึงทำให้คนเป็นคนได้เต็มที่

๘
มะเร็ง

มะเร็งคือเนื้องอกชนิดหนึ่ง คือ

เนื้องอกชนิดไม่ร้ายเกิดเป็นตุ่มเป็นก้อนขึ้นตามที่ต่าง ๆ เติบโตได้เฉพาะที่ และไม่สามารถกระจายไปงอกในที่อื่น ๆ ชนิดนี้จะทำอันตรายแก่เนื้อเยื่อที่อยู่ใกล้ ๆ เนื้องอกเหล่านี้เท่านั้น และไม่ทำอันตรายถึงแก่ชีวิตคนไข้ เพียงแต่ก่อให้เกิดความรำคาญ หรือเจ็บปวดเฉพาะบริเวณที่เป็นเนื้องอกเท่านั้น

เนื้องอกชนิดร้าย หรือมะเร็ง นอกจากจะทำอันตรายให้เกิดขึ้นเฉพาะที่แล้วยังสามารถกระจายเนื้องอกให้ไปงอกตามที่ต่าง ๆ ของร่างกาย และในที่สุดก็จะทำอันตรายเนื้อดี ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงให้เกิดเสียหาย ทั้งหน้าที่และรูปร่างลักษณะของอวัยวะที่เนื้องอกเข้าไปเจริญเติบโตแทนที่ ในที่สุดอวัยวะนั้นทั้งอวัยวะก็จะถูกแทนที่โดยเนื้อ-งอก และพิการไปในที่สุด

มะเร็งจะเริ่มขึ้นในอวัยวะใดก็ได้ ในร่างกายตั้งแต่หนังศรีษะจดปลายเท้า อาจเป็นในสมอง ปอด ลำไส้

ฯลฯ จะเริ่มต้นโดยการผิดปกติของเซลล์ที่อยู่ในอวัยวะนั้นเกิดการแบ่งตัวอย่างผิดปกติ ทำให้เกิดการเพิ่มจำนวนของเซลล์ผิดปกตินั้นอย่างมากมายจากเซลล์เดียวให้เป็นหลายเซลล์ และกลายเป็นเนื้องอกขึ้น มะเร็งได้เริ่มต้นจากเซลล์เดียวซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า จนกระทั่งมีจำนวนหลายร้อยหลายพันเซลล์ และมองเห็นด้วยตาเปล่าได้

เมื่อมีจำนวนเซลล์มากขึ้น เนื้อร้ายก็กินที่อวัยวะดี ๆ เข้าไปทุกที จนในที่สุดอวัยวะปกติก็จะเบียดเข้าไปจนไม่สามารถจะทำหน้าที่ของมันได้ และเซลล์มะเร็งก็จะเจริญเติบโตแทนที่อยู่ในบริเวณนั้น

นอกจากนั้นเซลล์มะเร็งยังไม่ยอมหยุดยั้งการเจริญ-เติบโต มันจะมีการเพิ่มจำนวนมากขึ้น และกระจายไปตามท่อน้ำเหลือง และหลอดเลือด ก่อนจะหลุดลอยไปในกระแสน้ำเหลืองไปยังต่อมน้ำเหลือง

เซลล์มะเร็งเหล่านี้ก็จะถูกจับไว้ในต่อมน้ำเหลืองก่อนทำให้ต่อมน้ำเหลืองมีขนาดโตขึ้นและขยายตัวใหญ่ขึ้นทุกที ต่อมน้ำเหลืองที่อยู่ใกล้ ๆ บริเวณอวัยวะที่เป็นมะเร็งจะโตก่อนจนเมื่อมีขนาดใหญ่ และไม่สามารถจะจับเซลล์ไว้ได้อีกต่อไป เซลล์มะเร็งก็จะล้นออกมาและถูกจับไว้โดย

ต่อมน้ำเหลืองที่อยู่ไกลออกไป จนในที่สุดต่อมน้ำเหลืองก็จะโตขึ้นเป็นแถวในระยะแรก ๆ ผู้ป่วยจะไม่มีอาการผิดปกติอะไร ต่อมน้ำเหลืองที่โตก็ไม่มีอาการเจ็บปวดอะไร นอก-จาก เป็นก้อนกลิ้งไปมาได้ ต่อมาเซลล์มะเร็งก็เริ่มขยาย-ตัวออกมานอกต่อมน้ำเหลือง ขยายตัวเข้าไปในบริเวณรอบ ๆ ต่อมน้ำเหลืองทำให้ต่อมน้ำเหลืองซึ่งเคยเป็นก้อนนุ่ม ๆ คล้ายยางลบกลายเป็นก้อนแข็งเหมือนหินและเคลื่อนไหวไปมาไม่ได้ถ้าต่อมน้ำเหลืองนั้นอยู่ใกล้กับผิวหนัง เช่น บริเวณคอ, เต้านม เซลล์มะเร็งจะขยายตัวเพิ่มปริมาณจนกระทั่งทำให้ผิวหนังบริเวณที่ปกคลุมต่อมน้ำเหลืองแตก-แยกออกเป็นแผลมีน้ำเหลืองไหลส่งกลิ่นเหม็นและบางครั้งก็มีเลือดออกมาด้วย ความจริงในระยะนี้เป็นหัวเลี้ยวหัว-ต่อสำคัญ ถ้ารีบไปหาแพทย์เสีย ก็ยังมีโอกาสจะหายได้

เซลล์มะเร็งที่กระจายอยู่ในเส้นเลือดและล่องลอยไปในกระแสเลือด ถ้าเผอิญไปเกาะติดอยู่กับที่อวัยวะใดก็จะเริ่มขยายตัวเพิ่มปริมาณขึ้น ทำอันตรายแก่อวัยวะที่อยู่ไกล ๆ ออกไปจากถิ่นกำเนิดเดิม และในที่สุดจะกระจายไปทั่วร่างกาย ผู้ป่วยก็จะถึงแก่กรรม เพราะอวัยวะดี ๆ ถูกแทนที่โดยเนื้อร้ายหมด และเนื้อร้ายเหล่านี้ก็ไม่ยอม

ทำงานให้เป็นปกติเสียด้วย การรักษาในระยะนี้ก็เรียกว่า หมดหวัง การรักษาโรคมะเร็งนั้นผิดกว่ารักษาโรคอื่น ๆ เพราะจำเป็นต้องกำจัดเซลล์เนื้อร้ายนี้ให้หมดไปจากร่าง-กาย ไม่ให้เหลือไว้แม้แต่เซลล์เดียว ถ้าเหลือไว้แม้แต่เซลล์เดียว มะเร็งนี้ก็จะสืบพันธุ์ออกลูกออกหลานขยายตัว มีปริมาณมากเท่าเดิมทำให้เกิดอาการต่าง ๆ กลับเป็นใหม่ เหมือนตอนที่ยังไม่ได้รักษา การรักษามะเร็งนั้น เวลาเป็นของสำคัญมาก เพราะมะเร็งนั้นโตวันโตคืน ถ้าเมื่อใด แพทย์บอกให้เข้าทำการรักษา ผู้ป่วยก็จะต้องรีบให้ทำการรักษาโดยเร็ว ถ้ามัวผลัดให้รอทำธุระเสร็จเสียก่อน ก็เท่า-กับรอให้เซลล์มะเร็งมีโอกาสกระจายไปทั่วร่างกาย และก็หมายความว่า ไม่มีหมอคนใดในโลกสามารถรักษาได้

วิธีป้องกันไม่ให้เป็นมะเร็งได้ 100% เห็นจะไม่มี จะมีก็แต่วิธีป้องกันตัวเองให้มีโอกาสเป็นมะเร็งน้อยที่สุด วิธีนั้นก็คือระวังรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรงอยู่เสมอ สูบบุหรี่แต่พอสมควร ออกกำลังพอสมควรและคอยเอาใจใส่ในสุขภาพของตนเองอยู่เสมอ เมื่อมีอะไรผิดปกติเกิดขึ้น ควรรีบปรึกษาแพทย์ให้แพทย์ตรวจ อย่ารักษาเอง อย่านิ่งนอนใจผลัดวันประกันพรุ่ง วิธีนี้ก็จะสามารถรักษาชีวิต

ของท่านและครอบครัวให้ปลอดภัยจากโรคมะเร็งอันร้าย-
กาจนี้ได้

คัดมาจากบางตอนของ
บทความ "เรื่องโรคมะเร็งสำหรับชาวบ้าน"
ของนายแพทย์กวี ทังสุบุตร
โรงพยาบาลรามาธิบดี

อาการแสดงของโรคมะเร็งในระยะเริ่มเป็น

ศาสตราจารย์นายแพทย์เสนอ อินทรสุขศรี

1. เป็นตุ่ม ก้อน หรือแผลที่เกิดขึ้นที่เต้านม ผิวหนัง ริมฝีปาก กระพุ้มแก้ม ลิ้น หรือที่แห่งใดก็ตาม ตุ่มก้อนหรือแผลนั้น โตขึ้นผิดปกติ
2. ตกขาวมากๆ หรือมีเลือดออกกระปริกระปรอย ทางช่องคลอด
3. แผลเป็นอยู่เรื้อรัง ไม่มีลักษณะจะหาย และขยายโตขึ้น
4. ท้องอืด เบื่ออาหาร กลืนลำบาก และผอมลงทุกที
5. หูดไฝหรือปาน ที่โตขึ้นอย่างรวดเร็วผิดปกติ
6. ไอเรื้อรัง หรือเสียงแหบอยู่เรื่อยๆ
7. การเปลี่ยนแปลงลักษณะและนิสัยของการถ่ายอุจจาระ หรือการขับถ่ายปัสสาวะที่ผิดปกติไป

อย่างไรก็ตาม ลักษณะอาการต่างๆ เหล่านี้อาจเป็นอาการของโรคอื่นๆ ก็ได้ แพทย์เท่านั้นที่จะตรวจหาเหตุอันแท้จริงได้ และจะเป็นผู้บอกให้ทราบว่าเป็นโรคมะเร็งหรือไม่

พิมพ์ที่ ร.พ. อักษรสมัย 7/1–3 ถนนราชบพิธ กรุงเทพฯ 2
นายอิทธิพล ธนสัมพันธ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2515 โทร. 224141